

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

OVERZICHT DER VLAAMSE RECHTSLITERATUUR GEDURENDE HET VORIG RECHTERLIJK JAAR

Er mag niet beweerd worden dat het verlopen rechterlijk jaar uitzonderlijk schitterend zou geweest zijn voor de Vlaamse rechtsliteratuur. De Vlaamse juridische publicaties waren niet zeer talrijk en vele onder hen hadden vooral betrekking op de onmiddellijke praktijk. De boeken met zuiver wetenschappelijk karakter waren wel zeldzaam, maar toch werden er enkele werken van uitzonderlijk belang uitgegeven, die ons toelaten met tevredenheid naar het voorbije jaar terug te blikken.

* * *

De wet betreffende de handelshuurovereenkomsten is aanleiding geweest tot een aanzienlijke reeks geschriften in de Franse taal. Doch ook in het Nederlands werden enkele degelijke commentaren over de wet gepubliceerd, waarvan het uitvoerigste datgene is van Mr Robert Erkens « *De handelshuurovereenkomsten* », dat de ingewikkelde bepalingen dezer wet hoofdzakelijk toelicht aan de hand van de voorbereidende werkzaamheden, doch dat eveneens zeer interessante overzichten bevat van de vroegere rechtspraak betreffende meerdere punten die door de nieuwe wet werden geregeld.

Twee beknopte doch zakelijke commentaren werden geschreven, het ene door Mr Willy Van Hille, het tweede door Mr Jacques Deweer en Leon Dutordoir; beide werkjes hebben ten zeerste de belangstelling verwekt van het groot publiek, doch ook de juristen konden er bondige en klare oplossingen in vinden voor de vele problemen die zich bij de toepassing van deze wet voordoen.

Ook de nieuwe pachtwet, welke vorig jaar in voege is gekomen, is een aanleiding geweest tot het schrijven van een paar voortreffelijke commentaren; in de eerste plaats datgene van Gouverneur L. Roppe « *De pachtovereenkomst* », dat een blijvende synthese biedt van het thans geldende pachtrecht, met een zeer uitgebreide studie van al de gevallen welke zich in de praktijk kunnen voordoen en een uitstekend systematisch overzicht van de rechtspraak.

Verder het boek van de Heren Albert De Clerck en Fernand Lefere « *Het nieuw statuut in zake landpacht* ». Beide auteurs hebben in het tot stand komen der wet van 7 Juli 1951 een belangrijk aandeel gehad en waren dan ook bijzonder bevoegd om een commentaar over deze nieuwe wet te bezorgen. Concreetheit

en helderheid zijn de voornaamste eigenschappen van dit boek.

Op het gebied van het burgerlijk recht dient het werk vermeld te worden van Mr Julien Dezegher betreffende « *De erfregeling der kleine nalatenschappen* ». Dit vraagstuk is in de laatste tijd aanleiding geweest tot belangrijke principiële arresten van het Hof van Verbreking en de vroegere commentaren op het stuk waren volkomen verouderd. Mr Julien Dezegher heeft het onderwerp volkomen opnieuw behandeld en heel de rechtspraak en de rechtsleer verwerkt tot een systematisch geheel dat ons een volstrekt volledige documentatie biedt. Het werk munt ook uit door een uitstekende juridische stijl en vormt een waardevolle bijdrage tot ons burgerlijk recht.

De aandacht dient ook bijzonder gevestigd op de merkwaardige studie van de hand van Mr Jan Konse betreffende « *De begroting der schadeloosstelling voor vermogensschade spruitende uit aantasting van lijf en leven* » waarin de berekening van deze schadevergoeding gesteund wordt op volstrekt nieuwe elementen. Aan de hand van de jongste statistische gegevens, tracht de auteur de berekeningen zo dicht mogelijk te brengen bij de werkelijk geleden schade; voor de vermoedelijke levensduur en de kapitalisatie der renten werden nieuwe cijfers en tabellen uitgewerkt, die in belangrijke mate afwijken van hetgeen tot nu toe algemeen gold. De studie van Mr Konse heeft zeer de aandacht getrokken en reeds talrijk zijn de rechterlijke beslissingen die zich op zijn gegevens steunen voor de berekening der schadevergoedingen.

Mr R. van Lennep, die een werkelijk verbazende activiteit aan de dag legt, publiceerde in de laatste maanden niet minder dan drie werken. Nadat hij in « *De Geheimhouding* » alle mogelijke vraagstukken, die zich op dit terrein stellen, had uitgediept, verscheen kort nadien zijn groot werk over « *Het Kortgeding* », dat voor de eerste maal in het Nederlands een grondige en zeer uitvoerige studie gaf over deze zeer belangrijke rechtspleging. Het terrein dat in aanmerking komt voor de procedure van het kortgeding is oneindig en Mr van Lennep heeft geen enkel element verwaarloosd; hij heeft een onafzienbare hoeveelheid rechtspraak grondig doorgewerkt en haar gesystematiseerd; hij steunt zijn studie op enkele algemene stellingen, waarbij originele doch terdege

verantwoorde inzichten niet ontbreken. Zijn werk is uitgroeid tot een zeer lijvig boekdeel, dat zonder twiifel de beste studie kan genoemd worden die ooit in ons land aan het kortgeding werd gewijd en die kan geplaatst worden naast de klassieke werken in Nederland en in Frankrijk, die dit onderwerp behandelen.

Tenslotte betrad Mr van Lennep nog een heel ander gebied in zijn boek *«Begrippen over het onderstandswezen in België»*, dat een bondig overzicht geeft van dit voor het administratief recht belangrijk onderwerp.

Mr A. Rodenbach ging voort met de publicatie van zijn werk *«Het recht in het burgerlijk leven»*, waarmee hij de bedoeling heeft de vraagstukken van het burgerlijk recht toe te lichten voor het groot publiek. Het vierde deel van zijn boek behandelt het onderwerp *«Schenken en testamenten»* en het beantwoordt volkomen aan het doel dat de auteur zich heeft gesteld.

Wat het handelsrecht betreft heeft Mr Georges F. De Cuyper een zeer belangrijk werk laten verschijnen *«De naamloze vennootschap en de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid»*. Het is dikwijls zeer moeilijk voor de belanghebbenden de gevolgen te overzien van de keuze welke ze moeten doen tussen deze beide vormen van vennootschap, die zich de primauteit in de praktijk betwisten. Mr De Cuyper heeft deze moeilijkheid willen ondervangen door een grondige vergelijking te maken tussen deze beide vennootschappen. De wettelijke bepalingen van de ene en van de andere vennootschapsvorm worden naast mekaar vermeld en ontleed en aldus is het mogelijk zonder moeite op de meest eenvoudige wijze de gelijk-aardigheden en de afwijkingen vast te stellen en zich rekenschap te geven van de gevolgen der wettelijke teksten. Het is een boek van zeer groot belang voor de praktijk dat dan ook een uitzonderlijk succes gekend heeft.

Op administratief gebied dienen eveneens enkele publicaties vermeld te worden. Eerst en vooral het boek van de Heer Cyriel Vanstraelen over *«De provinciewet»*. Er bestonden reeds meerdere Vlaamse commentaren over de gemeentewet, doch de provinciewet was nog nooit op wetenschappelijke wijze in het Nederlands behandeld geworden. Deze leemte is thans gevuld en al is het boek bescheiden in zijn opzet en al legt de auteur er zich op toe, in beknopte vorm, enkel het essentiële te geven, toch is dit boek in onze Vlaamse rechtsliteratuur uiterst welkom.

Prof. Ameryckx, die ons het zo gewaardeerde grote werk bezorgde over de inkomstenbelastingen, blijft de fiscale wijzigingen op de voet volgen. Deze die werden ingevoerd door de wet van 8 Maart 1951 maken het voorwerp uit van een afzonderlijke studie van zijn hand, die zijn groot werk komt aanvullen en het volledig op de hoogte brengt van de tegenwoordige wetgeving.

Een kostbare bijdrage tot het administratief recht is ons bezorgd geworden door de Heer A. Depondt, auditeur bij de Raad van State. Deze liet een *«Repertorium der beslissingen van juridictionele aard naar Belgisch administratief recht»* verschijnen, waarin hij systematisch in een 40-tal hoofdstukken de juiste bevoegdheid heeft aangegeven van alle mogelijke administratieve colleges die gerechtigd zijn in bestuurlijke aangelegenheden beslissingen te nemen. Dit repertorium is in onze rechtsliteratuur wel het eerste dat op volstrekt volledige wijze alle mogelijke gevallen van administratief verhaal systematisch heeft geklasseerd. Het is een kostbaar werkinstrument en het zal, zoals de schrijver het uitdrukt, van aard zijn in de toekomst ten eerste de opbouw te vergemak-

kelijken van een organisch geheel van administratieve rechtsmachten.

Op het gebied van het sociaal recht is er het vorig jaar een standaardwerk verschenen, namelijk het monumentaal *«Arbeidsrecht»* door Prof. F. Van Goethem en R. Geysen, een synthetisch werk waarin de tegenwoordige stand van het arbeidsrecht duidelijk en volledig wordt uiteengezet met ontelbare verwijzingen naar juridische literatuur en een volledig overzicht van de belangrijkste rechtspraak. Dit boek is even nuttig voor de praktijk als voor de universitaire studie en het brengt ons het sedert lang reeds verwachte volledig overzicht van deze zo actuele en zo belangrijke tak van het recht.

* * *

Wijzen wij terloops ook nog op het voortreffelijk boekje van Mr G. Debra *«Naar eenheid van recht in Noord en Zuid»*, waarin de menigvuldige pogingen geschetst worden die reeds werden ondernomen om in Nederland en België meer eenheid van het recht te verwezenlijken en waarin de schrijver de kansen van welslagen van deze pogingen onderzoekt en zich hieromtrent zeer optimistisch betoont.

Een zeer nuttige publicatie werd ook ondernomen in de schoot van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, door de uitgave van *«Volkenrechtelijke berichten»*, waarin de Heer L. Vandenbrande, in een eerste stuk, de uitgave bezorgde van de Nederlandse tekst der *«Voor het volkenrecht belangrijke verdragen gesloten tussen 1780 en 1914»*.

Waar op het gebied van het volkenrecht er in Vlaams België nog ongeveer niets bestond, vinden wij hier in behoorlijke Nederlandse tekst de essentieelste documenten die de studie der internationale verhoudingen in grote mate zullen vergemakkelijken.

* * *

De meest belangrijke werken op zuiver wetenschappelijk gebied die in ons land in de Nederlandse taal gedurende de laatste maanden verschenen, liggen op het terrein der rechtsgeschiedenis.

Dr L. Th. Maes die reeds zoveel belangrijke werken publiceerde over de Grote Raad van Mechelen, liet vorig jaar in samenwerking met de Heer W. Godenne een *«Iconografie van de leden van de Grote Raad van Mechelen»* verschijnen, waarin de rede werd afgedrukt die door Dr Maes werd uitgesproken voor de Faculteitskring *«Het juridisch Dispuut. De costumieren»* der Universiteit te Leiden en waarbij tevens inleidingen verschenen van de hand van Prof. Meijers en van Prof. Monier R. en Lepointe G.

Het werk bevat een kostbare verzameling reproducties en iconographische gegevens in verband met de Grote Raad en zal een blijvend aandenken zijn aan de heerlijke tentoonstelling welke in 1949 te Mechelen aan de Grote Raad gewijd werd.

Het proefschrift van de Heer Guido Van Dievoet over *«Jehan Boutillier en de Somme rural»* is een merkwaardige en diepgaande historische onderzoeking, waarvan ik getracht heb in een bespreking in het Rechtskundig Weekblad (jg. 1951-1952, kol. 620 en volgende) de menigvuldige verdiensten in het licht te stellen. Een werk als dit van Guido Van Dievoet zal ook buiten onze grenzen sterk de aandacht op zich vestigen.

Eindelijk is door Prof. R. Dekkers, der universiteiten van Gent en Brussel, een uiterst belangrijk werk uitgegeven *«Bibliotheca belgica juridica»*, opgenomen in de Verhandelingen der Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, waarin de geleerde auteur een bibliographisch overzicht geeft van alle rechtsgeleerde geschriften die in de Nederlanden verschenen vanaf de vroegste tijden tot 1800. Het is een werk dat een ontzettend geduld heeft vereist en dat jarenlange

opzoeken heeft gevorderd in alle mogelijke Nederlandse en Belgische bibliotheken. Van elk oud-vaderlands jurist wordt een beknopte levensbeschrijving gegeven met een volledige opsomming zijner werken en geschriften. Door deze reuzenarbeid heeft Prof. Dekkers de basis gelegd voor een brede opbloei van de oud-vaderlandse rechtsgeschiedenis. Hij heeft aan al degenen die in de rechtsgeschiedenis belang stellen een onontbeerlijk werkinstrument aan de hand gedaan en zijn repertorium is van eerstaf zo uitgebreid en zo volledig dat het een werk kan genoemd worden van internationale betekenis.

* * *

De productie der Vlaamse rechtsliteratuur gedurende het vorig jaar is dus niet gering te noemen en wij mogen ons terecht verheugen in hetgeen door onze Vlaamse juristen werd gepresteerd, al zijn onze verwachtingen en onze eisen zeer hoog gespannen en al leeft in ons het sterk verlangen om de achterstand, welke de Vlaamse rechtsliteratuur nog steeds kent, zo spoedig mogelijk te zien inlopen.

* * *

In verband hiermede is het voorzeker wenselijk van nu af de aandacht te vestigen op twee ondernemingen waarvan het initiatief ongeveer gelijktijdig opgevat is geworden en waarvan wij hopen dat zij zich parallel zullen kunnen verwezenlijken.

Al is de wet op de vervlaamsing van het gerecht reeds sedert vele jaren in voege, toch zien de Vlaamse juristen zich nog steeds, voor de behoeften van de praktijk, aangewezen op het gebruik van Franstalige repertoria en verzamelwerken, die hun toelaten vlug en gemakkelijk de juiste stand te onderzoeken van de vele rechtsproblemen welke de dagelijkse praktijk stelt. De behoefte aan een Vlaams repertorium, dat in degelijkheid de Franse zou evenaren, en dat, wat de actualiteit betreft, hen zou voorbij streven, wordt in vele middens dringend gevoeld.

Aan deze behoefte zal thans worden tegemoet gekomen. Te Gent heeft zich een kern gevormd van juristen, magistraten, professoren en advocaten, die het initiatief hebben opgevat een « *Algemene praktische rechtsverzameling* » uit te geven. Het is Raadsheer Axters, van het Hof van Beroep te Gent, die de voorlopige vergaderingen heeft voorgezeten, en Mr Jan Ronse heeft zich voortdurend de drijfveer getoond van deze belangrijke onderneming. De voorafgaandelijke werkzaamheden zijn reeds zeer ver gevorderd. De uitgeverijfirma Larcier werd bereid gevonden het repertorium uit te geven en een lijst van trefwoorden werd opgesteld. Reeds talrijke medewerkers werden aangeworven.

Naast de medewerking van gekende en beproefde juristen, heeft de vereniging zonder winstgevend oogmerk, die de uitgave op zich neemt, ook de bedoeling de tekst betreffende vele trefwoorden te doen uitwerken door jongere juristen. Te dien einde zal er

een eerste prijskamp worden uitgeschreven, waarbij een bedrag van 30.000 fr. zal uitgelooft worden aan de beste verhandeling aangaande een der trefwoorden. Het lijdt geen twijfel dat zulks van aard zal zijn verschillende jonge rechtsgeleerden er toe aan te zetten hun medewerking aan deze grootse onderneming te verlenen.

De boekdelen zullen uitgegeven worden in niet al te groot formaat, opdat zij gemakkelijk te hanteren zouden zijn en ter terechtzitting zouden kunnen gebruikt worden. De trefwoorden zullen alfabetisch gerangschikt worden en men bestudeert thans de mogelijkheid de boeken op losse bladen te laten verschijnen, ten einde ze voortdurend op de hoogte te kunnen houden van de jongste rechtsleer en rechtspraak.

De ontwerpers van dit plan hebben zich met onversaagde moed aan het werk gesteld en alles laat voorzien dat deze uitgave een schitterend welslagen tegemoet gaat.

Het is zonder twijfel dat de uitgave van een dusdanig repertorium in de allergrootste mate zal bijdragen tot de werkelijke vervlaamsing van ons rechtsweten en dat het dan ook de plicht is van al degenen die in de gelegenheid zijn aan deze uitgave mede te werken zich voor dit grootse doel beschikbaar te stellen.

* * *

Op het gebied van het administratief recht is een gelijkaardig initiatief ontstaan in de schoot van de Raad van State. Raadsheer Vranckx, Raadsheer Prof. Mast, Prof. Van Dievoet, assessor in de Raad van State, en verschillende andere persoonlijkheden hebben het initiatief opgevat een « *Administratief lexicon* » uit te geven. Ook voor dit werk werd de lijst der trefwoorden reeds vastgelegd en werden reeds verschillende medewerkers aangeduid en ook hier is de uitgever reeds gevonden. Het is de bedoeling het lexicon niet al te uitgebreid te maken en het te beperken tot een viertal delen. Bij elk trefwoord zou enkel het essentiële vermeld worden, doch een zeer uitgebreide opgave van literatuur zou worden vermeld.

Dergelijk werk zal ook een uitzonderlijk nut hebben niet alleen voor de juristen die in de praktijk staan, doch vooral voor de administratieve lichamen, de parastatale instellingen en de zeer vele middens voor dewelke thans het administratief recht van allereerste belang is.

Waar het tot stand komen van deze beide werken aan zulke beproefde handen is toevertrouwd en waar er vertrokken wordt met zoveel stoutmoedig optimisme is het welslagen bij voorbaat verzekerd. Zowel de Algemene praktische Rechtsverzameling als het Administratief Lexicon dienen in de toekomst de steunpilaren te worden van onze Vlaamse rechtswetenschap.

René VICTOR.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 25 October 1951.

Eerste Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Giroul.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Aansprakelijkheid van de staat. — Ongeval veroorzaakt door een soldaat bij het besturen van een legervoertuig. — Constatatie van de rechter over de feiten, dat de soldaat op het ogenblik van het ongeval geen orgaan meer was van de Staat: in cassatie onaantastbaar. — Zijn geen ondergeschikten in de zin van art. 1384 B.W. de met de uitoefening van staatsburgerlijke bevoegdheden belaste agenten.

De Staat is niet aansprakelijk voor de schade, die het gevolg is van het door een soldaat bij het besturen van een legervoertuig veroorzaakt ongeval, wanneer uit de door de rechter op in cassatie onaantastbare wijze vastgestelde feiten blijkt, dat de soldaat als orgaan van de Staat, die hoedanigheid niet meer bezat op het ogenblik van het ongeval, doordat hij toen niet meer de militaire opdracht vervulde, die hem was toevertrouwd, doch een private reis deed.

De openbare besturen zijn niet overeenkomstig artikel 1384 B.W. burgerlijk aansprakelijk voor de fouten, die door de voor de uitoefening van hun staatsburgerlijke bevoegdheden gebruikte agenten worden begaan. Is geen « aangestelde » in de zin van artikel 1384 B.W. de soldaat, die ingevolge de van zijn oversten ontvangen bevelen de tot zijn dienst behorende handelingen verricht.

Louis, Georges t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

Gelet op het bestreden arrest, de 22ste October 1948 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel: schending van artikel 97 van de Grondwet, van de artikelen 1382, 1383, 1384, 1984, 1998 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest, hoewel het verklaart dat Thiry, veroorzaker van het ongeval, een orgaan van de Staat was en vaststelt dat hij in deze hoedanigheid een vrachtwagen van de Staat bestuurde, weigert de Staat aansprakelijk te stellen voor de aan aangelegster in cassatie berokkende schade, omdat Thiry gelast zijnde als bestuurder van de vrachtwagen, met dezelve een opdracht uit te voeren welke de reis van Wilrijk naar Antwerpen en terug noodzakelijk maakte, door een daad van insubordinatie afweek, om zich naar Bergen te begeven van de weg welke hij diende af te leggen en, bij de terugkeer het ongeval veroorzaakte en omdat « de daad van het orgaan slechts de daad van de Staat is voor zoveel zij door hetzelfde binnen zijn functiën wordt verricht »,

dan wanneer de functiën van Thiry, naar de in het arrest zelf vervatte constataties, bestonden in het besturen van de hem daartoe door de Staat toevertrouwde vrachtwagen, en dan wanneer de daden van insubordinatie welke hij kon begaan en het afwijken van de voorgeschreven reisweg niet beletten dat hij zich door de vrachtwagen te besturen, « in zijn functiën » bevond, zodat de Staat aansprakelijk bleef voor elke schadelijke daad verricht in de foutieve of bedrieglijke uitvoering van handeling, waartoe de agent, op grond van zijn eigen functiën, de macht en de plicht heeft;

Overwegende dat het bestreden arrest, in strijd met

het in het middel gestelde, niet vaststelt dat de functiën van Thiry bestonden in het besturen van de legervrachtwagen maar wel « dat Thiry, toen het ongeval zich voordeed, een aan de Belgische Staat toebehorende tractor met bijwagen bestuurde », in dit opzicht preciserende, enerzijds, « dat Thiry door zijn meerderen in rang gelast was geweest een opdracht te vervullen welke de heen- en terugreis van zijn kazerne te Wilrijk naar Antwerpen noodzakelijk maakte », en anderzijds, « dat hij door een daad van insubordinatie afweek, om zich naar Bergen te begeven, van de weg welke hij diende af te leggen, en bij zijn terugkeer op het grondgebied van Zinnik het ongeval veroorzaakte »;

Dat het bestreden arrest alsoo vaststelt, aan de ene kant, dat de opdracht van Thiry beperkt was tot het afleggen met de vrachtwagen van een bepaalde weg en, aan de andere kant, dat Thiry deze opdracht te buiten was gegaan, ten einde, om een private reden, een reis naar Bergen te ondernemen in de loop waarvan het ongeval is voorgevallen;

Overwegende dat de rechter uit deze feitelijke en soevereine vaststellingen wettelijk heeft kunnen afleiden dat Thiry geen orgaan van de Staat meer was toen het ongeval geschiedde;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel: schending van de artikelen 1382, 1383, 1384, 1984, 1998 van het Burgerlijk Wetboek, van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, hoewel het verklaart dat Thiry, veroorzaker van het ongeval, het orgaan van de Staat was en in deze hoedanigheid een hem door de Staat toevertrouwde vrachtwagen bestuurde, weigert de Staat aansprakelijk te stellen voor het ongeval omdat « de daad van het orgaan slechts de daad van de Staat is voor zoveel zij door hetzelfde binnen zijn functiën wordt verricht » en niet aanneemt dat het afwijken van de reisweg, door een daad van insubordinatie, als zodanig worde beschouwd;

dan wanneer het nodig is, maar het ook volstaat, opdat de daad van het orgaan beschouwd worde als die van de Staat en diens aansprakelijkheid medebrengt, dat de gelaakte daad besta in de foutieve of bedrieglijke uitvoering van een handeling waartoe de agent, op grond van zijn eigen functiën, de macht of de plicht had;

Overwegende dat het bestreden arrest beslist dat de schadelijke daad van Thiry niet dient beschouwd te worden als die van de Staat, niet echter omdat zij een daad van insubordinatie uitmaakt, maar wel, omdat zij door Thiry is verricht geweest toen deze, gedurende een bepaalde tijdruimte reeds, zijn opdracht was te buiten gegaan; dat het arrest alsoo de aansprakelijkheid van de Staat niet beperkt heeft wegens het culpoos karakter van de door zijn orgaan verrichte daad, maar deze aansprakelijkheid heeft beperkt tot de daden door hetzelfde in de loop zijner opdracht verricht; dat, indien het de aansprakelijkheid van de Staat heeft ter zijde gesteld wat het litigieuze ongeval aangaat, het zulks heeft gedaan door de beschouwing dat Thiry, als soldaat een orgaan van de Staat, deze hoedanigheid had afgelegd zodra hij zijn militaire opdracht niet meer vervulde, maar een private reis ondernam;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het derde middel: schending van de artikelen 1382, 1383, 1384 van het Burgerlijk Wetboek, van artikelen 67, 68 en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, vaststellend dat soldaat Thiry, veroorzaker van het ongeval, aan de

militieplicht was onderworpen, beslist dat hij het orgaan van de Staat was en bijgevolg niet mocht worden beschouwd als deze « aangestelde » welke zijn aansprakelijkheid in de zaak betrok onder de bij artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde voorwaarden;

dan wanneer het arrest anderzijds vaststelt dat soldaat Thiry de fout, oorzaak van de schade, heeft begaan toen hij gelast was een aan de Staat toebehorende vrachtwagen te besturen, volgens de bevelen en instructies van meerderen in rang, organen van de Staat, van wie hij de ondergeschikte was, waaruit volgt dat soldaat Thiry, gehouden tot het verrichten van gewone materiële daden, volgens de bevelen van meerderen, organen van de Staat, aan wier gezag, directie en toezicht hij onderworpen was, geen opdracht hebbend om juridische daden te verrichten en enkel een fout begaan hebbend waaruit aansprakelijkheid ontstond, diende te worden beschouwd als de litigieuze vrachtwagen besturend in de hoedanigheid van « staatsaangestelde » naar de zin van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, belast zijnde met een handeling welke alleen door een particulier persoon zou kunnen worden uitgevoerd;

Overwegende dat het bestreden arrest, vaststellend dat soldaat Thiry gelast was geweest met een legertractor en de bijwagen er van de heen- en terugreis te doen van Wilrijk naar Antwerpen, beslist dat Thiry, in de uitvoering dezer opdracht, niet de aangestelde van de Staat was maar dezès orgaan, omdat hij een staatsburgerlijke plicht vervulde, namelijk zijn militaire dienst als vrijwillige dienstnemer;

Overwegende dat de openbare besturen niet burgerlijk aansprakelijk zijn, krachtens artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, voor de fouten begaan door de agenten welke zij gebruiken ter uitoefening van hun staatsburgerlijke bevoegdheden; dat de qualificatie « aangestelde », naar de zin van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, niet kan toegekend worden aan de soldaat die, ter uitvoering der bevelen van zijn meerderen, tot zijn dienst behorende daden volvoert; Dat het middel naar recht faalt;

Over het vierde middel: schending van artikel 97 van de Grondwet, van de artikelen 1101, 1134, 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, 61, 77, 78, 141, 142, 462, 470 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, *eerste onderdeel:* doordat het bestreden arrest geen genoegzaam antwoord verstrekt op de conclusies van aanlegger in cassatie waarbij deze aan de Staat de fout van diens organen toerekende welke Thiry hadden gekozen om hem te gelasten alleen een vrachtwagen te besturen, dan wanneer hij in de loop van zijn verblijf in het leger, talrijke blijken van tuchteloosheid had gegeven, er zich mede vergenoegend te zeggen dat zulks « niet rechtvaardigde dat hij voortaan vrijgesteld zou blijven van dienstverplichtingen »;

dan wanneer aanlegger niet staande hield dat Thiry had dienen te worden vrijgesteld van de dienstverplichtingen, maar dat men niet behoefde hem, zonder toezicht, met een vertrouwensopdracht te belasten (ontbreken van motieven en van antwoord op de conclusies);

tweede onderdeel: doordat het bestreden arrest overtolligerwijze bij het hierboven gecritiseerd motief verklaart « dat noch het belasten van Thiry met het besturen van het zware en moeilijk te hanteren voertuig, noch de tuchteloosheid van deze soldaat, de door de echtgenote en de dochter van de geïntimeerde geleden schade hebben voortgebracht »;

dan wanneer hetzelfde arrest te voren vaststelt dat Thiry belast werd met een opdracht welke de reis

van Wilrijk naar Antwerpen en terug noodzakelijk maakte, en « dat hij door een daad van insubordinatie afweek, om zich naar Bergen te begeven, van de weg welke hij diende af te leggen, en bij de terugkomst het ongeval veroorzaakte op het grondgebied van Zinnik », alzo vaststellend dat de tuchteloosheid en de insubordinatie van Thiry het ongeval hebben veroorzaakt, en deze vaststelling behoudend om de Staat van elke aansprakelijkheid vrij te stellen (tegenstrijdigheid tussen motieven welke met het ontbreken er van gelijkstaat):

Nopens het eerste onderdeel:

Overwegende dat het bestreden arrest op het bij conclusies voorgedragen middel hetwelk aan de Staat verwijt Thiry te hebben gekozen om alleen een vrachtwagen te besturen antwoordt « dat noch het belasten van Thiry met het besturen van het zware en moeilijk te hanteren voertuig, noch de tuchteloosheid van deze soldaat de door de echtgenote en de dochter van de geïntimeerde geleden schade hebben voortgebracht » en « dat niet is bewezen dat de aanwezigheid van een begeleider, welke trouwens niet vereist wordt door het reglement, de onhandige en plotselinge manoeuvre waarvan zij de slachtoffers geworden zijn, had kunnen doen vermijden »; dat de rechter alzo op passende wijze antwoord heeft verstrekt op de stelling der conclusies;

Nopens het tweede middel:

Overwegende dat het arrest, door te verklaren dat « noch het belasten van Thiry met het besturen van het zware en moeilijk te hanteren voertuig, noch de tuchteloosheid van deze soldaat, de schade hebben voortgebracht... », niet zegt dat er geen verband bestaat tussen deze feiten en het ongeval, maar wel dat zij er niet de oorzaak van zijn;

Dat anderzijds het bestreden arrest de insubordinatie die Thiry heeft gepleegd, door af te wijken van de weg welke hij tot opdracht had af te leggen, niet beschouwd heeft als de schade voortgebracht hebbend, maar enkel als de uitvoering van zijn militaire opdracht verbroken hebbend;

Dat derhalve de beweemde tegenstrijdigheid niet bestaat;

Dat beide onderdelen van het middel feitelijke grondslag missen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot de vergoeding van 150 frank jegens verweerder.

NOOT: Verg. o.a. Hof Gent, 21 Mei 1951, R.W. 1951-52, 1070, met noot.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 28 Maart 1952.

Voorzitter: M. Bail.

Raadsheer-Verslaggever: M. Vandermersch.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Verbreking in burgerlijke zaken. — Termijn om zich in verbreking te voorzien.

Krachtens art. 1 van de wet van 25 Februari 1925 op de cassatieprocedure in burgerlijke zaken, moet de voorziening ingesteld worden binnen een termijn van drie maanden, die begint te lopen, vanaf de dag dat de bestreden beslissing aan de persoon of te zijner woonst werd betekend. Dit is slechts anders

in de gevallen, waar ofwel deze termijn van drie maanden overeenkomstig art. 3 van dezelfde wet wordt verlengd ofwel door de wetgever een kortere termijn is voorgeschreven.

De te laat ingestelde voorziening moet, zelfs ambtshalve, niet ontvankelijk worden verklaard (art. 7 wet van 25 Februari 1925).

Schoeters t/ P.V.B.A. Algemene Bouwondernemingen
W. E. G. Heirman en C°.

Gelet op het bestreden arrest op tegenspraak gegeven door het Hof van Beroep te Gent op 23 Maart 1951;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door weerster hieruit afgeleid dat de voorziening te laat werd ingesteld:

Overwegende dat, naar luid van artikel 1 van de wet van 25 Februari 1925, betreffende de rechtspleging in verbreking in burgerlijke zaken, behalve in de gevallen, vreemd aan het onderhavige, waar artikel 3 derzelfde wet zekere termijnsverlengingen voorziet of waar een kortere termijn door de wet wordt bepaald, de termijn om een voorziening in verbreking in te stellen drie volle maanden bedraagt te berekenen van de dag waarop de bestreden beslissing aan de persoon of ter zijner woonst werd betekend; dat artikel 7 derzelfde wet bepaalt dat de te laat ingestelde voorziening, zelfs ambtshalve, niet ontvankelijk zal worden verklaard;

Overwegende dat het bestreden arrest aan aanlegger werd betekend te zijner woonst te Hamme op 30 April 1951, en dat de voorziening pas op 25 October 1951 ter griffie van het Hof werd neergelegd;

Waaruit volgt dat de voorziening te laat werd ingesteld en dienvolgens niet ontvankelijk is;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot betaling ener vergoeding van 150 frank aan verweerster.

NOOT: Kortere termijnen dan drie maanden zijn o.a. door de wetgever voorgeschreven ter zake van:

1. disciplinaire maatregelen: 15 dagen (K. B. van 24 Maart 1936);
2. arresten van de Raad van State: 30 dagen (Besluit van de Regent van 23 Augustus 1948);
3. Verklaring en vermoeden van overlijden: één maand (Wet van 20 Augustus 1948);
4. Gerechtelijk accord: 8 dagen (besluit van de Regent van 25 September 1946).

RAAD VAN STATE

5e Kamer. — 7 Mei 1952.

Voorzitter: M. Vranckx.

Raadsheren: M.M. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaten: Mrs M. Gregorie en V. De Raedemaeker.

1. Administratieve overheden. — Paritaire commissies zijn geen a.o. — Beroep tot nietigverklaring niet ontvankelijk.

2. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Dagtekening.

1. De paritaire commissies zoals hun samenstelling en bevoegdheid geregeld zijn bij de besluitwet van 9 Juni 1945, oefenen geen reglementaire bevoegdheid uit. Alleen het verlenen van de Koninklijke sanctie maakt hun beslissingen bindend tegenover derden en geeft hun reglementair karakter.

2. De datum van het aangetekend schrijven waarbij

de verzoekschriften zijn gevoegd, voldoet aan art. 2 van de procedureregeling, ook indien de verzoekschriften zelf niet gedateerd zijn.

- A. Vereniging van kolenhandelaars der provincie Antwerpen t/ Fonds voor de bestaanszekerheid voor de arbeiders van de kolenhandel van Antwerpen en omliggende.
- B. Negler en C° en negen anderen t/ Belgische Staat (Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg) en Paritair Comité van de Kolenhandel van Antwerpen en omliggende.
- C. Fonds voor de bestaanszekerheid voor de arbeiders van de kolenhandel van Antwerpen en omliggende, in tussenkomst inzake B.

De Raad van State...

Overwegende dat het verzoek van de « Vereniging van kolenhandelaars der provincie Antwerpen » strekt tot de vernietiging van:

1° het besluit van de Regent van 9 September 1947, houdende instelling van een Fonds voor de bestaanszekerheid voor de arbeiders van de kolenhandel van Antwerpen en omliggende;

2° het besluit van de Regent d.d. 5 Maart 1949 houdende wijziging van het bovenvermeld besluit d.d. 9 September 1947;

3° het besluit van de Regent d.d. 25 Juni 1949 houdende wijziging der twee boven vermelde besluiten d.d. 9 September 1947 en 5 Maart 1948;

4° de beslissingen van onbekende datum, genomen door de Paritaire Commissie van de kolenhandel voor Antwerpen en omliggende, dewelke bovenstaande besluiten van kracht maken;

dat tevens door deze verzoekende partij gevraagd wordt « de sommen, die op grond van deze bepalingen in kas zijn, als geïnd te beschouwen, ten voordele van de Schatkist over te dragen of ten bate van instellingen van openbaar nut en liefdadigheid van zwakke kinderen toe te kennen »;

Overwegende dat de sub 1° en 2° bestreden besluiten van de Regent, welke aan de beslissingen van de paritaire comité's sub 4° bedoeld bindende kracht geven, bekend gemaakt werden in het Belgisch Staatsblad van 12 September 1947 en 18 Maart 1948; dat het beroep tot nietigverklaring, in zover het gericht is tegen deze besluiten en beslissingen der paritaire comité's, niet ontvankelijk is bij toepassing van de artikelen 4 en 94 van het besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;

Overwegende dat het besluit van de Regent d.d. 25 Juni 1949 vernietigd werd bij arrest van de Raad van State d.d. 17 April 1951; dat het beroep op dit punt als gegrond dient beschouwd doch zonder voorwerp is geworden;

Overwegende dat het 4° van het beroep tot de vernietiging strekt van de beslissingen van het paritair comité aan dewelke bindende kracht werd verleend;

Overwegende dat de besluitwet van 9 Juni 1945 zoveel mogelijk de werkwijze heeft willen eerbiedigen die tot dan toe door de paritaire commissies werd gevolgd; dat, wanneer zij bij de samenstelling van de paritaire commissies het stemrecht aan de vertegenwoordigers der beroepsorganisaties heeft voorbehouden, zij aan de betrokken partijen de vrijheid gelaten heeft de richtlijnen te bepalen die zij het meest geschikt achten om de verstandhouding te verzekeren tussen werknemers en werkgevers; dat deze beslissingen echter niet het kenmerk vertonen van administratieve regelen; dat uitsluitend het verlenen van de sanctie, door de Koning, deze beslissingen bindend

maakt tegenover derden en hun het reglementair karakter geeft;

Overwegende dat hieruit blijkt dat de paritaire commissies, zoals hun samenstelling en bevoegdheid geregeld zijn bij de besluitwet van 9 Juni 1945, geen reglementaire bevoegdheid uitoefenen en geen administratieve overheden zijn; dat derhalve, en op grond van artikel 9 van de wet van 23 December 1946, het beroep op dit punt niet ontvankelijk is;

Overwegende dat het laatste voorwerp van het beroep niet onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteert zoals zij bepaald is bij de wet van 23 December 1946;

Overwegende dat het verzoek van «Negler & Ci» en consoorten tot de nietigverklaring strekt van :

1° de beslissing van het Paritair Comité voor de kolenhandel van Antwerpen en omliggende waarnaar verwezen wordt door het besluit van de Regent d.d. 25 Juni 1949 houdende wijziging van de besluiten van de Regent d.d. 9 September 1947 en 5 Maart 1948, betreffende de bestaanszekerheid voor de arbeiders van de kolenhandel van Antwerpen en omliggende;

2° het besluit van de Regent d.d. 25 Juni 1949;

Overwegende dat de tegenpartijen laten gelden dat de beroepen van «Negler & C°» en consoorten niet ontvankelijk zijn daar zij niet gedagtekend zijn;

Overwegende dat de raadsman van de verzoekers deze verzoekschriften aan de Raad van State heeft laten geworden bij zijn aangetekend schrijven gedagtekend 12 September 1949; dat aldus voldaan werd aan artikel 2 van het besluit van de Regent dd. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;

Overwegende dat de tegenpartijen terecht laten gelden dat de bovenvermelde bestreden beslissing d.d. 10 Juni 1949 van het Paritair Comité van de kolenhandel van Antwerpen en omliggende niet voor vernietiging vatbaar is, daar zij niet een administratieve akte is in de zin bedoeld bij artikel 9 van de wet van 23 December 1946 en noch van een administratieve overheid, noch van een administratief rechtcollege uitgaat;

Overwegende dat het bestreden besluit van de Regent d.d. 25 Juni 1949 bij arrest van de Raad van State d.d. 17 April 1951 reeds vernietigd werd;

Besluit :

Artikel 1.

De beroepen zijn verworpen.

Artikel 2.

De betaling van het recht van 3.300 fr., wegens kosten valt voor de helft ten laste van de verzoekers, ieder wat hem betreft, en voor een zesde ten laste van ieder der drie tegenpartijen.

De betaling van het recht van 150 fr., wegens kosten voor de eis tot tussenkomst, valt ten laste van de tussenkomende partij.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 7 Mei 1952.

Voorzitter : M. De Potter.

Raadsheren : M.M. Rutsaert en Hallemans.

Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Advocaten : Mrs. P. Van Doosselaere, loco Vrancken, en Collard.

Hulploon. — Wordt naar omstandigheden begroot door de rechter. — Vaststelling van de hoogte van het hulploon overeenkomstig de bepalingen van art. 263 van de wet op de zeevaart.

Het hulploon wordt in geval van geschil door de rechter begroot overeenkomstig het bepaalde bij artikel 263 van de wet op de zeevaart.

Bij de vaststelling van de hoogte van het hulploon zal de waarde der geredde zaken slechts in de tweede plaats tot richtsnoer mogen worden genomen, daar in de eerste plaats rekening moet gehouden worden met de belangrijkheid en het gunstig gevolg van de verleende hulp.

In casu wordt het hulploon bepaald op 2 % van het geredde.

N.V. Alliance t/ Herbosch.

Gezien de akte van beroep de dato 14 November 1949 gericht tegen het vonnis dd. 10 October 1949 door de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen gewezen;

Overwegende dat het beroep ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de eis strekt tot betaling van een vergoeding van principieel 50.000 frank wegens hulploon, uit hoofde van de door de sleepboot «E. H.» aan het schip «BOB I» verleende hulp;

Overwegende dat de eerste rechter de hoofdsom van 50.000 frank heeft toegekend, vermeerderd met de vergoedende en met de gerechtelijke intresten;

Overwegende dat het verschuldigd loon naar omstandigheden door de eerste rechter begroot wordt op grond van de bij artikel 263 van Boek II van het Wetboek van Koophandel bepaalde elementen;

Overwegende dat dienvolgens ter zake in aanmerking moet genomen worden dat geen uitzonderlijke inspanningen van de «E. H. 7» of van zijn bemanning werden gevraagd en geen bijzondere gevaren door hen opgelopen; dat andere sleepboten, welke desnoods hulp aan de «Bob I» hadden kunnen verlenen, in de omtrek gemeerd lagen; dat het nodige materiaal en in het bijzonder een pompman en ander werkvolk, intijds ter plaats waren gebracht om gebeurlijk omslaan of kapsijzen van de «Bob I» te bezweren (zie blz. 11 van het deskundig verslag);

Overwegende dat, indien de tussenkomst van de sleepboot ongeveer 7 uren geduurd heeft, zij nochtans van 19 uur tot 22 uur ongeveer, slechts ter plaatse bleef om gebeurlijk in geval van nood verder op te treden;

Overwegende van de andere kant dat, toen de hulp van de «E. H. 7» ingeroepen werd, het gevaar van zinken of kapsijzen zeker niet te misprijzen was; dat de hulp van de «E. H. 7» doeltreffend is geweest en met een goede uitslag bekroond (deskundig verslag, loc. cit.);

Overwegende dat, indien ook de waarde van de geredde zaken in aanmerking dient genomen te worden en men deze schat op een miljoen voor de «Bob I» en «348.000 frank» voor de lading van dit schip, deze waarde nochtans slechts in de tweede plaats tot grondslag van de begroting van de hulp kan genomen worden (artikel 263, Boek II Wetboek van Koophandel) en dit element het minst gewichtige is, daar vooral met de belangrijkheid en de doeltreffendheid van het verleende werk rekening moet gehouden worden (Smeesters en Winkelmolen : Bd. III, n° 1225, blz. 418);

Overwegende dat deze beschouwingen er toe leiden te besluiten dat het aangeboden bedrag van 10.000 frank te laag en het door de eerste rechter toegekende bedrag van 50.000 frank te hoog komt te staan; dat ten aanzien van de in aanmerking komende wettelijke gegevens, het hulploon op hierna vermeld bedrag dient te worden vastgesteld, hetwelk in tegenwoordig geval in hoofdsom 2 % van de geredde zaken vertegenwoordigt;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gezien artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond; doet vervolgens het bestreden vonnis te niet, behalve in zover het beroepster veroordeeld heeft tot de kosten des gedings en het aanbod van laatstgenoemde onvoldoende heeft verklaard;

Wijzigende, veroordeelt beroepster om aan beroepene te betalen de som van 26.960 frank met de vergoedende intresten van 11 Juni 1946 tot 20 Juli 1948, en de gerechtelijke intresten van 20 Juli 1948 af;

Veroordeelt elkeen van de partijen tot de helft van de kosten van beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 25 Januari 1952.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Jacquart en De Walque.

Aidvoocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs Bove, Verschoren en Agneessens.

1. **Strafvordering.** — Nietigheid van een zonder voorafgaande eedaflegging gedane getuigenverklaring, zo niet bewezen is, dat bedoelde getuige van zijn burgerrechten ontzet is.

2. **Verkeer.** — Onvoorzienbare hindernis : plotseling stoppen van een voertuig.

1. *Wanneer een getuige gehoord is zonder voorafgaande eedaflegging, omdat hij van zijn burgerrechten ontzet is, terwijl het bewijs dezer ontzetting in het geding niet geleverd is en geen enkel bescheid daaromtrent zich in de bundel bevindt, moeten de verklaring van die getuige en het gedeeltelijk daarop steunend vonnis als nietig worden beschouwd. Blijkens artikel 155 W.v.Sv. is het afleggen van de eed in de bij de wet bepaalde plechtige bewoordingen immers — behalve de door de wet voorziene uitzonderingen — een wezenlijk vormvereiste, dat op straffe van nietigheid is voorgeschreven.*

2. *Een voertuig, dat plotseling stopt, mag niet als een onvoorzienbare hindernis worden beschouwd voor weggebruikers, die dat voertuig volgen, voor zoveel dit laatste zijn richting niet wijzigt.*

O.M., van Caemerbeke en van Maldeghem, b.p. t/
Ghuys en van Maldeghem.

Overwegende dat Van Maldeghem Roger als verdachte en als burgerlijke partij tegen Ghuys Leo, de burgerlijke partij Van Caemerbeke tegen beide verdachten en het Openbaar Ministerie tegen dezelfde, tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegende dat ter terechtzitting van de Correctionele rechtbank te Gent, dd. 11 Mei 1950, getuige S. A. verhoord werd zonder voorafgaande eedaflegging, omdat hij ontzet werd van zijn burgerrechten;

Overwegende dat het bewijs dier ontzetting niet geleverd werd en dat, aangaande deze straffebepaling, geen enkel bescheid in de bundel berust;

Overwegende dat, ingevolge artikel 155 van het Wetboek van Strafvordering het afleggen van de eed in de bij de Wet voorgeschreven plechtige bewoordingen door de vóór de strafrechtbanken verschijnende getuigen — buiten de door de wet voorziene uitzonderingen — een wezenlijke vormvereiste is, dat voorgeschreven is op straffe van nietigheid (Verbr. 8 Januari 1912, P. 1912-1-68);

Dat bijgevolg de door S. A. afgelegde verklaring nietig is en als niet bestaande moet worden aangezien, alsmede het bestreden vonnis, dat er gedeeltelijk op steunt;

Dat bij toepassing van artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering het Hof de zaak tot zich dient te trekken om er ten gronde uitspraak over te doen in eerste en laatste aanleg;

Ten gronde :

Overwegende dat de overtredingen van het Algemeen Verkeersreglement, omschreven onder letters B, C en D der telastlegging thans door verjaring vervallen zijn, daar meer dan één jaar verlopen is sedert de laatste nuttige stuitingsakte binnen het jaar na de feiten, zijnde het beroep van het Openbaar Ministerie dagtekenende 19 Mei 1950;

Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat het Hof, buiten het door getuige S. verstrekte getuigenis over voldoende bewijselementen beschikt — namelijk de vaststellingen ter plaatse door de politie gedaan, de getuigenissen van Van Caemerbeke Pieter, Galle Hilona, Galle Gaby, Distave Alexis en de verklaringen door beide verdachten afgelegd; — om de zaak te beoordelen en uitspraak er over te doen;

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof het feit A ten laste van tweede verdachte ten genoegen van rechte is bewezen;

Overwegende inderdaad dat Van Maldeghem Roger, die achter de auto van Van Caemerbeke kwam gereden, ingevolge artikel 42 van het Algemeen Verkeersreglement verplicht was op een afstand ervan te rijden, die hem toeliet in alle omstandigheden schikkingen te treffen om elke botsing te voorkomen;

Overwegende dat een voertuig, dat plotseling stopt, niet als een onvoorziene hindernis mag beschouwd worden voor de weggebruikers, die dat voertuig volgen, voor zoveel dit laatste zijn richting niet wijzigt;

Overwegende dat noch door verdachte Van Maldeghem, noch door de getuigen, noch door de burgerlijke partijen wordt beweerd dat Ghuys zijn richting zou gewijzigd hebben;

Dat anderzijds de getuigen Distance en Van Caemerbeke uitdrukkelijk verklaren, dat Ghuys met gematigde snelheid reed en dat zijn stoplicht uitstekend werkte;

Overwegende dat de oorzaak van de botsing niet bestaat in een onvoorzichtigheid vanwege eerste verdachte, maar wel in de hierboven aangehaalde overtreding van het Algemeen Verkeersreglement of in de grote snelheid, waarmede Van Maldeghem reed, dewelke hem belette tijdig te kunnen stoppen, zoals Van Caemerbeke, die vóór hem reed, had kunnen doen;

Overwegende derhalve dat het aan de eerste verdachte te laste gelegde feit A niet ten genoegen van rechte is bewezen;

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 9 April 1952.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. van Maldeghem en De Vreese.

O.M. : M. Matthys, subst. Procureur-Generaal.

Vennootschap. — Volstreckte nietigheid ener P.V.B.A., die vanaf haar oprichting slechts één lid heeft. — Gevolgen.

Een P.V.B.A., die van haar oprichting af slechts één lid had, is ab initio volstrekt nietig wegens het ont-

breken van een wezenlijke vereiste voor elke overeenkomst van vennootschap (artikel 1832 B.W.). Deze nietigheid heeft ten gevolge, dat het ene lid geacht moet worden te zijn verbonden voor al de door de nietige vennootschap aangegane verbintenissen. Eveneens zullen de zaakvoerders ter gelegenheid van het sluiten van contracten geacht moeten worden te zijn opgetreden als vertegenwoordigers van dit ene lid.

Het ene lid staat in met al zijn roerende en onroerende goederen voor het nakomen van vorenbedoelde verbintenissen.

Een beroep op artikel 123 4° van de wet op de handelsvennootschappen is ter zake niet mogelijk, daar de nietigheid der vennootschap niet voortspruit uit de niet inachtneming van een der bepalingen van artikel 119 derzelfde wet maar uit het ontbreken van een wezenlijk vereiste voor elke overeenkomst van vennootschap.

Lauwers t/ Mr Van de Castele q.q.

Gezien het tussenarrest door dit Hof van Beroep gewezen op 7 November 1951;

Overwegende dat geïntimeerde thans in uitvoering van dit tussenarrest de genaamde V. d. V. A., in het geding heeft geroepen, zodat alle vennoten thans in zake zijn;

Overwegende dat uit de elementen van de bundels afdoende blijkt dat de onderschrijving door V. d. V. Aug. van 25 deelbewijzen van de P.V.B.A. « Belgische Bemiddeling Centrale » louter fictief was, zodat appellante van meet af aan de enige vennote dezer vennootschap was;

Overwegende immers dat V. d. V. reeds op 24 September 1946, i.c. de dag na de stichtingsdatum der vennootschap, een tegenbrief ondertekende, waaruit blijkt dat de door hem onderschreven aandelen niet zijn eigendom waren maar de eigendom van appellante;

dat appellante te vergeefs opwerpt dat die tegenbrief slechts een bewijs zou zijn van de inpandgeving dezer aandelen door V. d. V. aan haar appellante; dat zowel de bewoordingen zelf van de tegenbrief als het feit dat de aandelen niet eens in het bezit waren van de zagezegde pandhoudster, deze voorstelling van zaken tegenspreken;

Overwegende dat V. d. V. overigens tijdens het strafrechtelijk onderzoek aan de gerechtelijke politie zelf bekende dat « hij dus optrad als vennoot op papier »;

dat de zagezegde verkoop van een deel der aandelen door V. d. V. aan appellante's zoon evenmin iets bewijst, gezien deze laatste bekende dat V. d. V. het recht niet had deze verkoop te sluiten en dat deze verkoop geen zin had;

Overwegende dat de P.V.B.A. « Belgische Bemiddeling Centrale » dus van in de beginne maar één vennoot heeft gehad en derhalve ab initio volstrekt nietig was bij gemis aan de wezenlijke vereisten van elk contract van vennootschap (artikel 1832 B.W.);

Overwegende dat hieruit volgt dat appellante terecht veroordeeld werd tot betaling aan geïntimeerde q.q. van het passief der in faaling verklaarde P.V.B.A.;

Overwegende immers dat de nietigheid voor gevolg heeft dat de enige vennote dient aangezien te worden als gebonden door al de door de nietige vennootschap aangegane verbintenissen;

dat de zaakvoerders der nietige vennootschap, door het feit dezer nietigheid, bij het sluiten der contracten moeten geacht worden te zijn opgetreden als vertegenwoordigers der enige vennote;

dat appellante te vergeefs de beperkingen inroept die

de statuten der P.V.B.A. aan de macht der zaakvoerders stelden om de overeenkomsten die enkel de handtekening van één der twee zaakvoerders dragen te aanzien als voor haar niet bindend; dat het niet gebleken is dat de zaakvoerders hun machten te buiten zijn gegaan, daar volgens het deskundig verslag dat in de strafbundel berust, alle verrichtingen in gemeen akkoord door de twee zaakvoerders werden gedaan;

Overwegende dat appellante voor bedoelde verbintenissen instaat op al haar roerende en onroerende goederen (artikelen 7 en 8 der wet van 16 December 1851); dat artikel 123, 4° der wet op de vennootschappen, door appellante ingeroepen, hier niet van toepassing is; dat de nietigheid der vennootschap immers niet spruit uit de niet-naleving van een voorschrift van artikel 119 dezer wet, maar uit de afwezigheid van een wezenlijke vereiste van elk contract van vennootschap (artikel 1832 B.W.);

Overwegende dat de loutere verklaring van appellante dat zij het bedrag van het faillissement betwist, zonder hieromtrent enig element naar voor te brengen, niet kan worden aanvaard;

Overwegende dat, waar de vereffening der gefailleerde vennootschap gelijk staat met de vereffening van appellante's eigen zaak, de kosten van vereffening en het ereloon van de curator ten haren laste dienen te vallen;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935,

Gehoord het eensluidend advies van de heer Substituut Procureur-generaal Matthys, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, wijzende op tegenspraak ten aanzien van de partijen D. B. en V. d. C. q.q. doch bij verstek ten aanzien van de partij V. d. V.;

Spreekt de nietigheid uit van de P.V.B.A. « Belgische Bemiddeling Centrale », verklaart voor het overige het beroep ongegrond en bevestigt het bestreden vonnis;

Verwijst appellante in de kosten van de aanleg, inbegrepen deze van de oproeping in tussenkomst;

Verwijst de zaak naar de eerste rechter voor verdere behandeling.

NOOT: Verg. het tussenarrest van de 7 November 1951, R.W. 1951-52, 1229.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

5e Kamer. — 26 Mei 1952.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Van Hoogenbemt en Van Wesemael.

O.M.: M. Vanderhoeft.

Echtscheiding. — Vordering tot levensonderhoud van de echtgenoot, op wiens verzoek de echtscheiding toegelaten is. — Geen termijn bij de wet bepaald voor het tinstellen dezer vordering. — Voor de bepaling van het bedrag der uitkering, moet de rechter zich echter stellen op het ogenblik, waarop de echtscheiding voltrokken werd.

Ofschoon de vordering tot levensonderhoud, steunend op artikel 301 B. W., pleegt te worden ingesteld te zamen met de hoofdvordering tot echtscheiding, is men daartoe niet verplicht; de wet bepaalt daarvoor geen enkele termijn.

Voor het bepalen van het bedrag der uitkering tot levensonderhoud moet men zich echter stellen op het ogenblik, waarop de echtscheiding voltrokken werd en mag de rechter alleen rekening houden met de inkomsten van partijen op dat ogenblik.

De Jaeck t/ De Permentier.

Gezien de stukken, waaronder de regelmatige uitgifte van het vonnis dezer Rechtbank, eerste kamer, dd. 29 Juni 1946, waarbij de echtscheiding tussen partijen toegelaten werd ten verzoeken van aanlegster, aan wie ook werden toevertrouwd de drie toen minderjarige kinderen van partijen: 1. Lucien, Florent; 2. Maria, Gustavus en 3. Hugo, Edwardus, Maria De Permentier;

Overwegende dat de vordering van eiseres er toe strekt haar voormalige echtgenoot Leo Domien De Permentier, te horen verwijzen om haar bij wijze van « onderhoudsgeld » te betalen: a. voor haarzelf een som van 1.000 frank per maand; b. voor hare beide op heden nog minderjarige kinderen Maria, Gustavus en Hugo, Edwardus een som van 1500 fr. per maand, vooruit betaalbaar te haren huize;

Overwegende dat het vonnis dd. 29 Juni 1946, dat de echtscheiding tussen partijen toeliet, regelmatig uitgevoerd werd door de betekening en aanmaning tot overschrijving in de registers van de burgerlijke stand gedaan aan de bevoegde ambtenaar te St Niklaas-W. in dato 8 October 1946;

Overwegende dat, zo een vordering, strekkende tot het bekomen van levensonderhoud en steunend op artikel 301 B.W. gewoonlijk en normaal ingesteld wordt te zamen met de hoofdvordering, strekkende tot echtscheiding, zulks nochtans geen verplichting uitmaakt; dat de wet inderdaad geen enkele termijn dienaangaande heeft bepaald, zodat van eiseres de vordering ontvankelijk is; (De Page, Boek I, 1e uitgave nr 980; Pasquier: Traité du Divorce, blz. 316 nr 1424);

Overwegende nochtans dat om het bedrag der eventuele vergoeding vast te stellen men zich moet terugplaatsen op het ogenblik dat de echtscheiding voltrokken werd; dat de Rechtbank enkel rekening houden mag met de inkomsten van partijen op dit ogenblik (De Page, T.I, 1e uitgave nr 980 en 982; Verbr. 27-10-1927 Pas. 1927.I.316; Piérard Tome II blz. 489; Luik, 2 April 1919, Pas. 1919.II. blz. 63; Pasquier: Traité du Divorce blz. 320 nr 1445; Verbr. 18-10-1934 B.J. 1935.44);

Overwegende dat de vermogenstoestand van de schuldenaar der vergoeding op het ogenblik der echtscheiding zelfs de enige is, waarvan wettelijk gewag mag worden gemaakt (Verbreking 1 December 1932, Pan. Pér. 369);

Overwegende dat eiseres zelf in haar inleidende dagvaarding erkent op dat ogenblik niets te hebben gevorderd, omdat « haar gewezen echtgenoot te dien tijde niet werkte en onvermogen was »; dat derhalve haar eis, in zoverre hij strekt tot het bekomen van 1.000 fr. per maand als levensonderhoud voor haarzelf, ongegrond is;

Overwegende dat eiseres voor haar nog minderjarige kinderen Marie, Gustavus, geboren in September 1936; en Hugo, Edward, geboren in Maart 1939, te zamen een onderhoudsgeld vordert van 1.500 fr. per maand;

Overwegende dat verweerder natuurlijk gehouden is als vader om samen met de volgens doktersattest ziekelijke eiseres, bij te dragen in de kosten van onderhoud en opvoeding zijner minderjarige kinderen;

Overwegende dat, gelet op de respectievelijke inkomsten, noodwendigheden en behoeften van beide partijen, hun levenswijze, hun gezondheidstoestand, de huidige levensduur, de ouderdom der beide minderjarige kinderen, respectievelijk 15 en 13 jaar oud, het billijk voorkomt de bijdrage van verweerder te bepalen op 500 fr. per maand voor de nog schoolplichtige Hugo Edward en op 300 fr. per maand voor de 15-jarige Maria Gustavus;

Om deze redenen,

de Rechtbank, gehoord de heer Vanderhoeft, Substituut-Procureur des Konings in zijn eensluidend advies, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, veroordeelt verweerder om aan aanlegster te betalen vanaf 24 Maart 1952, datum der inleidende dagvaarding; als onderhoudsgeld voor de beide minderjarige kinderen, waarover het bewakingsrecht haar toevertrouwd werd: 1. de som groot 500 fr. per maand voor Hugo Edward De Permentier en 2. de som groot 300 fr. per maand voor Maria Gustavus De Permentier; Verstaat dat deze bedragen vooruit betaalbaar zijn en ten huize van eiseres;

Ontzegt het meer gevorderde als ongegrond;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tenstaande alle voorziening en zonder borgstelling, uitgenomen wat de kosten betreft;

Veroordeelt aanlegster tot één vierde en verweerder tot de drie vierde delen der gerechtskosten.

NOOT: Verg. ook De Page, Complément, vol. I, n° 980 (nieuw geschreven) en de aldaar en verder aangehaalde recente jurisprudentie.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 6 Februari 1952.

Voorzitter: M. Lefevere de ten Hove.

Rechters: MM. van Balberghe en De Wulf.

Advocaten: Mrs Lefere en Moors.

Koop en verkoop van bouwgrond. — Verborgen gebrek in de zin van artikel 1641 B.W. — Vermoedens. — Noodzakelijkheid van een abnormale versterking van de ondergrond: verborgen gebrek.

Een gebrek kan dan alleen als een verborgen gebrek worden beschouwd zo het niet zichtbaar is en van zelf de opmerksaamheid trekt en zo de koper bij een aandachtige bezichtiging — gelijk van een zorgvuldig man mag verwacht worden — het niet kan ontdekken. Van de koper mag in principe niet worden verlangd, dat hij zich bij de bezichtiging door een ter zake deskundig persoon zou laten bijstaan; dit wordt slechts anders wanneer de koper uit bepaalde omstandigheden het gebrek vermoeden kan. In zulk geval zou hij een nalatigheid of een onvoorzichtigheid begaan door geen beroep te doen op een deskundige.

In casu zou het vermoeden van het beweerde gebrek eventueel uit de bezichtiging van de aanpalende gronden kunnen blijken.

Moet als een gebrek van de verkochte zaak in de zin van artikel 1641 B. W. worden aangemerkt de omstandigheid, dat ten gevolge van vroegere graafwerken geen woning op het litigieuze perceel kan worden gebouwd zonder een abnormale versterking van de ondergrond; waarvan de kosten meer dan de koopprijs zouden bedragen.

De Witte t/ Schoorman en cs.

Aangezien de vordering strekt tot vernietiging van een overeenkomst tussen partijen gesloten bij akte op 25 Maart 1950 verleden voor meester Joseph Calmeyn, notaris te Waarschoot, en houdende verkoop door verweerders aan eiser van een perceel bouwgrond gelegen te Pittem, langs de Egemstraat, vermeld op het kadaster onder sectie A, deel van n° 829 C/4, heb-

bende een oppervlakte volgens meting van 500 vierkante meter, palende of gepaald hebbende aan de Egemstraat, het eigendom van De Smet Omer, dit van Vincent Jozef en dit van eisers zelf;

Aangezien deze vordering ingeschreven werd ten rande van de overschrijving van de koopakte waarvan vernietiging wordt gevraagd (Brugge, 24 Januari 1952; boek 8119, n°4);

Overwegende dat uit de hogervermelde notariële akte uitdrukkelijk blijkt dat het litigieuze perceel grond verkocht werd als bouwgrond en dat eiser deze aankoop heeft gedaan om er voor eigen gebruik een woning op te bouwen; dat, na deze verkoop, door eiser vastgesteld werd dat dit perceel grond over geheel zijn uitgestrektheid uitgedolven en terug aangehoofd was geworden;

Dat eiser stelt, dat, ten gevolge van dit gebrek, de ontworpen bouw niet kan worden uitgevoerd zonder abnormale versterking van de ondergrond; dat het dienvolgens een gebrek is dat de verkocht zaak ongeschikt maakt tot het gebruik waartoe eiser ze bestemd had of zou gekocht hebben, of slechts een mindere prijs daarvoor zou hebben gegeven, indien hij het gebrek gekend had; dat, vermits het een verborgen gebrek betreft, hij op grond van de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek gerechtigd is de zaak terug te geven en teruggave van de prijs en vergoeding van de door de verkoop veroorzaakte kosten te eisen;

Overwegende dat de verkoper slechts gehouden is tot vrijwaring wegens gebreken die: 1° reeds aanwezig zijn ten tijde van de verkoop; 2° verborgen zijn; 3° van zodanige aard zijn dat zij de verkochte zaak ongeschikt maken tot het gebruik waartoe zij bestemd is, of dat gebruik zodanig vermindert, dat de koper de zaak niet zou gekocht hebben, of slechts een mindere prijs daarvoor zou gegeven hebben, indien hij die gebreken gekend had; dat het bewijs aan eiser toekomt;

Overwegende dat verweerders niet betwisten dat het beweerde gebrek reeds aanwezig was ten tijde van de verkoop;

Overwegende dat zij echter wel betwisten dat het hier een verborgen gebrek betreft, vermits het hier een gebrek betreft dat: 1° onmiddellijk kon worden vastgesteld door een ter zake bevoegd persoon, b.v. een architect of een aannemer van bouwwerken; 2° algemeen bekend was;

Overwegende dat de beweerde algemene bekendheid niet inhoudt dat eiser dit gebrek persoonlijk kende; dat het bewijsaanbod ter zake dus niet dienend is;

Overwegende dat het litigieuze gebrek slechts dan als een verborgen gebrek kan worden aangezien, wanneer het niet zichtbaar en vanzelf in het oog vallend was en dat eiser het ook niet door een oplettende bezichtiging, gelijk van hem als een zorgvuldig man kan worden verwacht, ontdekken kon; dat weliswaar in principe niet kan worden geëist dat eiser zich bij deze bezichtiging zou hebben laten bijstaan door een speciaal daartoe bevoegd persoon, tenzij uit andere omstandigheden moest blijken dat eiser zulk gebrek vermoeden kon, vermits in dit geval eiser zelf een nalatigheid en een onvoorzichtigheid zou hebben begaan, door niet de nodige maatregelen te nemen om zijn eigen onkunde aan bijzondere kennis te verhelpen;

Overwegende dat dit vermoeden onder meer kan blijken uit de bezichtiging van de aanpalende gronden, die voor de verkoop een geheel uitmaakten met het aan eiser verkochte perceel en waarvan sommige bij zelfde notariële akte werden verkocht aan derden;

Overwegende dienvolgens dat de aanstelling van een

deskundige, met opdracht zoals hierna bepaald, zich opdringt;

Overwegende dat verweerders eveneens de aanwezigheid van der derde voorwaarde betwisten en namelijk voorhouden dat, zelfs indien, zoals eiser beweert, ten gevolge van deze uitdelling speciale grondvesten moesten noodzakelijk zijn, de verkochte grond niet absoluut ongeschikt is voor het doel waartoe hij werd aangekocht, namelijk het bouwen van een woning; dat het hier dus enkel een gebrek aan «kwaliteit» van de verkochte zaak betreft en geen gebrek in de zin van artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende weliswaar dat er geen aanleiding bestaat tot vrijwaring wegens verborgen gebreken, indien de verkochte zaak slechts wat minder genot, in de eigenlijke zin van het woord, verschaft dan eiser ervan had verhoopt; dat eiser echter voorhoudt dat, ten gevolge van de gronduitdelling, de bouw van een woning slechts mogelijk is mits abnormale versterking van de ondergrond, waarvan de kosten meer zouden bedragen dan de aankoopsprijs van de grond zelf;

Overwegende dat, indien zulks bewezen is, het hier dus betreft een hoedanigheid van zulke aard dat haar afwezigheid de verkochte zaak ongeschikt maakt tot het gebruik waartoe eiser ze bestemd had of minstens dit normaal gebruik zodanig vermindert, dat eiser de zaak niet zou hebben gekocht; of slechts een mindere prijs daarvoor zou gegeven hebben, indien hij het gebrek gekend had;

Overwegende dat dienvolgens niet ter zake dienend is het bewijs-aanbod dat een derde de litigieuze grond zou hebben willen overnemen voor dezelfde prijs;

Overwegende echter dat het vooralsnog niet bewezen is dat, ten gevolge van deze gronduitdelling, bijzondere en abnormale versterking van de ondergrond — waarvan de totale kostprijs 62.337,50 fr. zou bedragen — noodzakelijk zijn voor de bouw van een normaal huis; dat eveneens uit geen enkel der door eiser voorgelegde brieven, uitgaande van verweerders, blijkt dat deze laatste zulks hebben erkend;

Dat daartoe eveneens de aanstelling van een deskundige nodig voorkomt;

Om deze redenen,

Uitspraak doende op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaart de vordering ontvankelijk en vooraleer verder te beslissen, stelt aan als deskundige — indien partijen niet overeenkomen nopens de keuze van deze deskundige binnen de vijftien dagen na de uitspraak van dit vonnis — de heer Goetinck René, aannemer te St. Kruis, met opdracht: na alle nuttige inlichtingen ingewonnen te hebben, kennis genomen te hebben van alle nuttige bescheiden, en na de litigieuze grond te hebben bezichtigd, te zeggen: 1° of, zoals in de motivering hiervoor vermeld, de uitdelling van aarde uit het litigieuze perceel grond zichtbaar en vanzelf in het oog vallend was en of dit gebrek door een oplettende bezichtiging, gelijk van een zorgvuldig man kan worden verwacht, ontdekt kon worden; 2° of, ten gevolge van deze uitdelling, bijzondere en abnormale versterking van de ondergrond noodzakelijk is voor de bouw van een normaal huis; welk werken voor deze versterking van de ondergrond nodig zijn en welke de kostprijs ervan is;

Van dit alles een gemotiveerd verslag op te stellen, met inachtneming van de voorschriften van de artikelen 315 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, om, na neerlegging van dit verslag ter griffie dezer rechtbank, door partijen te worden besloten en gepleit en door de rechtbank gevonnist als naar recht;

Kosten voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

23 October 1951.

Voorzitter : M. De Groot.

Advocaten : Mrs van Wetter en Nys.

1. Bevoegdheid in burgerlijke zaken. — Verhoging van eis in de loop van het geding. — Oneigenlijke evocatie. — (art. 473 I.I. Rv.).

2. Burenrecht. — Aan naburig erf toegebrachte schade. — Verplichting tot volledige vergoeding.

3. Bewijs. — Door onbevoegde rechter bevolen expertise.

1. Een rechter wordt onbevoegd, wanneer de vordering in de loop van het geding boven de grens zijner bevoegdheid verhoogd wordt.

In casu hebben partijen echter hun geschil rechts-geldig onderworpen aan het oordeel der Rechtbank bij wijze van de in het laatste lid van art. 473 Rv. bedoelde oneigenlijke evocatie.

2. De eigenaar van een onroerend goed, die nalaat de nodige voorzorgen te nemen ter voorkoming, dat door de uitoefening van zijn genotsrecht aan de eigenaars van naburige erven nadelen worden toegebracht, die de normale last der verplichtingen van het burenrecht overschrijden, begaat een fout en is diensgevolge verplicht tot volledige vergoeding van de daardoor veroorzaakte schade. Wel moet daarbij rekening worden gehouden met de tevoren bestaande toestand van het beschadigde goed, waardoor het intreden der schade bevorderd kan zijn.

3. Een op tegenspraak geschied deskundig onderzoek kan tegen beide partijen worden ingeroepen, ook al werd het door een onbevoegde rechter bevolen.

Van der Borght en van de Borre t/ van den Brempt.

Gezien de stukken en meer bepaald in behoorlijke vorm de uitgifte van het bestreden vonnis, uitgesproken op 4 Juni 1951 door de heer Vrederechter van het kanton Ninove, alsmede de beroepsakte van 8 Juni 1951 ;

Overwegende dat het beroep tijdig en in regelmatige vorm betekend werd ; dat het ontvankelijk is ;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis er toe strekte de thans geïntimeerde te horen veroordelen om aan de appellanten te betalen de som van 10.000 fr. als schadevergoeding wegens beschadigingen, die bij het optrekken van geïntimeerdes huis veroorzaakt werden aan de aanpalende eigendom van appellanten, gelegen te Denderleeuw, Van Lierdestraat, 37 ;

Overwegende dat de eerste rechter bij vonnis van 26.9.49 een deskundige aanstelde ten einde de oorzaak der schade te bepalen, alsmede de kosten van herstelling en de eventuele waardevermindering van het gebouw ;

Overwegende dat de aangestelde deskundige de door de bouwwerken veroorzaakte schade en waardevermindering op 70.300 fr. geschat heeft ;

Overwegende dat de appellanten naderhand hun eis tot dit laatste bedrag vermeerderd hebben, met als gevolg dat de eerste rechter zich bij vonnis van 4.6.1951 onbevoegd verklaarde « ratione summae » ;

Overwegende dat een rechtbank inderdaad onbevoegd wordt, wanneer een eis in de loop van het geding boven de grens van haar bevoegdheid vermeerderd wordt (Garsonnet en Cesar Bru, Procé-

dure civile, T.I n° 463 bis, blz 728 en 729, en Morel Traité élémentaire n° 223) ;

Overwegende dat de partijen echter geldig zijn verschenen opdat deze rechtbank over de zaak zou beslissen bij wijze van de oneigenlijke evocatie, voorzien bij artikel 473, laatste lid, van het Wb. van Burg. Rechtsvordering ;

Overwegende dat de partijen er akkoord over zijn, dat de principes die in het aanhangige geding dienen te worden toegepast, die zijn, welke uiteengezet werden door het Verbrekingshof op 7.4.1949 (Pas. I, 273), te weten : 1° dat een eigenaar een fout begaat, wanneer hij nalaat de nodige voorzorgen te nemen om te vermijden dat door de uitoefening van zijn genotsrecht de burens nadelen ondervinden, die de normale last der verplichtingen van het burenrecht overschrijden ; en 2° dat de eigenaar de schade, die door die fout veroorzaakt wordt, volledig moet vergoeden ;

Overwegende dat er derhalve dient te worden nagegaan aan welke oorzaak of oorzaken de schade toe te schrijven is ; dat het advies van een deskundige op dat gebied onontbeerlijk is ;

Overwegende dat het deskundig onderzoek, dat door de heer Vrederechter te Ninove bevolen werd, op tegenspraak geschiedde ; dat het verslag derhalve tegen beide partijen kan worden ingeroepen, al werd het onderzoek door een onbevoegde rechter bevolen (zie « mutatis mutandis » hetgeen gezegd wordt in R.P.D.B. Vis Expert-Expertise, n° 4, 4e alinea en vlg.) ;

Overwegende dat de aangestelde deskundige de schade aan twee hoofdoorzaken toeschrijft :

1° aan de graafwerken, die partij Van den Brempt « persoonlijk » en « op onvoorzichtige wijze » zou uitgevoerd hebben ;

2° aan het feit dat de funderingen van het beschadigde huis maar tot 50 cm onder de pas van de natuurlijke grond uitgevoerd werden en dat ze « geen versnij of zool » vertonen — hetgeen, volgens de deskundige « niet aan te nemen is, temeer de gesteldheid van den bodem aldaar ver van gunstig is » ;

Overwegende echter dat de deskundige, in strijd met deze bevindingen en zonder uitleg, nagenoeg de volledige herstelling der schade ten laste legt van de geïntimeerde ;

dat hij bovendien het abnormale karakter der graafwerken van de partij Van den Brempt niet beschrijft, zodat de rechtbank thans in de onmogelijkheid verkeert met kennis van zaken te oordelen ;

Overwegende dat de principes omtrent de verantwoordelijkheid, zoals zij door het Verbrekingshof uiteengezet werden, hoegenaamd niet uitsluiten, dat er met een eventuele praedispositie der beschadigde goederen dient rekening te worden gehouden (R.G. A.R. 1949 n° 4432 « Les troubles de voisinage et l'arrêt de Cassation du 7.4.1949 » door Raadsheer en Professor René Piret - in fine) ;

dat het derhalve van zeer groot belang is uit te maken of er werkelijk praedispositie tot beschadiging bestond en in welke mate, m.a.w. uit te maken of het bouwen van het huis van partij Van den Brempt de oorzaak is van de schade of slechts een oorzaak onderandere of zelfs maar niets anders dan de gelegenheid tot verwezenlijking van de schade, die bij het bouwen van een aanpalend huis normaliter moest ontstaan ;

dat er derhalve aanleiding bestaat om over die punten een nieuw deskundig onderzoek te bevelen ;

Overwegende dat de schatting van de schade,

door de eerste deskundige gedaan, betwist wordt aan de hand van gegevens, die niet van ernst ontbloeit zijn : dat een nieuw onderzoek hieromtrent eveneens wenselijk voorkomt ;

Om deze redenen, de rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak ;

Verklaart het beroep ontvankelijk, bevestigt de beslissing van de eerste rechter, waarbij hij zich onbevoegd verklaarde, doch stelt vast dat het geding in haar eigen bevoegdheid valt en, rechtdoende zoals voorzien bij artikel 473 lid 3 van het Wb. van Burg. Rv. beveelt, alvorens ten gronde te beslissen, dat een nieuw deskundig onderzoek zal plaats grijpen, stelt de heren..... en..... aan als deskundigen, met opdracht en met inachtneming der bij art. 315, en volg, van het Wb. Burg. Rv. voorgeschreven formaliteiten de betrokken gebouwen te onderzoeken en na te gaan of het huis van partij Van den Brempt beschadigd is en in een met reden omkleed verslag, neder te leggen ter griffie van deze rechtbank, 1° deze schade te beschrijven ; 2° na te gaan of het optrekken van het huis van partij Van den Brempt deze schade veroorzaakt heeft of medegewerkt heeft tot de verwezenlijking van die schade — en in welke mate dan — of slechts de gelegenheid is geweest tot het ontstaan van een schade, die normaliter moest ontstaan bij het bouwen van een aanpalend huis, en 3° ten slotte, de schade te schatten, alsmede de eventuele blijvende waardevermindering ; houdt de beslissing omtrent de kosten voor deze aanleg alsmede die van het reeds uitgebrachte deskundig verslag aan en legt de vóór de Heer Vrederechter gevallen kosten ten laste van de partijen Van der Borcht en Van den Borre.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer. — 29 Mei 1952.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Rubbrecht.
O.M. : M. Terlinden.

Diefstal. — De vraag of de strafwet toepasselijk is op hen, die zich in warenhuizen koopwaren toeëigenen zonder die te betalen, moet worden beoordeeld naar de in die warenhuizen gevolgde verkoopstechniek.

Wat de waren betreft, ten aanzien waarvan de klanten zich zelf bedienen, worden deze eigenaar zodra de kassier de verschuldigde prijs berekent, hetgeen de toestemming tot de verkoop impliceert. Iedere wegneming van dergelijke waren, gevolgd door het verbergen ervan om de kassier te verschalken, valt derhalve onder toepassing van de artikelen 461 vv. van het Wetboek van Strafrecht.

Wat betreft daarentegen de koopwaren, die op bestelling van de klant door een bediende van het warenhuis worden afgegeven, geschiedt de eigendomsovergang, behoudens tegenstrijdig beding, onmiddellijk, daar partijen het eens zijn over de zaak en de prijs, zodat de klant, die dergelijke waren niet aan de kassier vertoont ter betaling, zich weliswaar onttrekt aan de burgerlijke verplichtingen van de koper doch de strafwet niet overtreedt.

O.M. t/ Nielens.

Beticht te Leuven, kanton Leuven, op 21 Maart 1952 :

Ten nadele van de warenhuizen « PRIBA » : a) een

pak boter, een pakje kaas, een doos kaas, een doos zalm, een doos melk, twee pakjes « drops », een doos koekjes, drie pakjes sigaretten ; en b) een kilogram vlees, zaken die haar niet toebehoorden, bedrieglijk te hebben weggenomen.

Overwegende dat verdachte bekentenissen heeft afgelegd en zich beperkt tot het pleiten van verzachtende omstandigheden, doch de rechtbank dient te onderzoeken, met inachtneming van de in het grootwarenhuis « PRIBA » te Leuven gevolgde verkoopstechniek, in hoever de strafwet toepasselijk is op hen, die zich aldaar koopwaren toeëigenen zonder te betalen ;

Overwegende dat alle betalingen geschieden aan de kassier, aan wie de klant een ijzeren korfje met de gewenste koopwaren moet vertonen ; dat de meeste koopwaren door de kopers zelf weggehaald worden aan diverse onbeheerde toonbanken ; dat er alleen bij de toonbanken van vlees, vleeswaren, verse groenten en fruit, een lid van het personeel staat om op bestelling van de klant het gevraagde te wegen, in te pakken en af te leveren ;

Overwegende dat voor de eerste soort waren de gevolgde verkoopstechniek hierop neerkomt, dat om het personeel te sparen de klant in het aanbreningsproces der goederen wordt ingeschakeld, doch slechts eigenaar wordt zodra de kassier de verschuldigde prijs berekent, hetgeen de toestemming tot de verkoop impliceert ; dat derhalve ieder wegnemen van dergelijke waren, gevolgd door het verbergen ervan om de kassier te verschalken, onder toepassing van de artikelen 461 en volgende van het Wetboek van Strafrecht valt ;

Overwegende dat voor de koopwaren, die op bestelling van de klant door de bediende van het warenhuis worden afgegeven, de eigendomsoverdracht behoudens tegenstrijdig beding onmiddellijk geschiedt, daar partijen het eens zijn over de zaak en de prijs ; dat de klant, die dergelijke waren niet ter betaling aan de kassier vertoont, zich wel is waar onttrekt aan de burgerlijke verplichtingen van de koper doch de strafwet niet overtreedt ;

Overwegende dat aldus alleen het sub a) telastgelegde bewezen is ; dat het overige niet bewezen is.

NOOT : Verg. Corr. Leuven, 28 Juni 1951, R.W. 1951-1952, 655.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

1 Maart 1950.

Alleenzetelend rechter : M. M. Frère.
O. M. : M. Coene.

Advocaten : Mrs Roppe, Van den Bossche (Luik),
Sigal, Nossent en Demarets (Brussel).

Verkeer. — Absoluut verbod bij kruisingen voorbij te steken. — Aanpassing van de snelheid op radiale wegen. — Snelheid van 120 Km. per uur op Belgische wegen steeds gevaarlijk. — Verplichting voor de bestuurder met zodanige snelheid te rijden, dat hij meester blijft van het stuur.

Bij het naderen van een door de vereiste verkeers-tekens signaleerde kruising, is overeenkomstig art 36, 4° van het Algemeen Verkeersreglement elk manoeuvre om voorbij te steken ten strengste verboden ; het in hogergenoemd art. 36, 4° vervatte verbod geldt zonder enig voorbehoud of uitzondering.

Indien het toegelaten is om op een radiale weg

stekingsmanoever uitvoerde, rekening houdende met zijn reserve aan snelheid;

Overwegende dat de samenhangende betichtingen, ten laste van eerste betichte gelegd, een bestanddeel uitmaken van het hoofdfeit en er slechts één straf dient uitgesproken te worden;

Gezien er te zijnen voordele verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, voortspruitende uit zijn goed verleden;

NOOT : Bovenstaand vonnis werd bij arrest van het Hof van Beroep (5e kamer) te Luik, dd. 9 Februari 1951 bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 8 September 1951.

Voorzitter : M. Reyniers.

Rechters : M.M. Loicq en Aelterman.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs. De Meester en Philippart.

Verzekering. — Verjaring van de vordering tot uitkering van de verzekeringspenningen. — Stuiting door de erkenning zijner schuld door de verzekeraar. — Betekenis van het begrip «Binnenlandse onlusten».

De verjaring van de vordering tot uitkering van de verzekeringspenningen is gestuit door de tussen de verzekeraar en de verzekerde gevoerde onderhandelingen, zonder dat de verzekeraar het geringste voorbehoud uitte omtrent zijn principiële verplichting tot schadevergoeding. Door verdere uitlatingen heeft de verzekeraar zijn verplichting impliciet erkend.

Onder het begrip «binnenlandse onlusten» vallen de litigieuze gebeurtenissen (vernietiging van het verzekerde huis door de «ontredderde volksmassa» na de bevrijding toen dit huis per vergissing door een verzetsman werd aangewezen als toebehorend aan een inciviek).

Ten onrechte wil de verzekeraar het begrip «binnenlandse onlusten» gelijkstellen met het begrip «burgeroorlog», hetwelk een strijd zou veronderstellen tussen twee of meer groepen burgers met het oog op de verovering van de staatsmacht.

Tevergeefs voert de verzekeraar aan, dat in de overeenkomende tekst van zijn in het Frans gestelde polissen voor «binnenlandse onlusten» de woorden «guerre civile» worden gebruikt. Immers de litigieuze polis was uitsluitend in het Nederlands gesteld; zij strekt met de normale betekenis van de daarin gebruikte woorden de partijen tot wet.

Hallaert t/ N.V. Antwerpse verzekering tegen oorlogsrisico's.

Overwegende dat eiser bij verweerster een verzekeringsovereenkomst tegen oorlogsrisico's heeft aangegaan;

dat zijne goederen beschadigd werden kort na de bevrijding;

dat verweerster in hare besluiten erkent dat de beschadigingen toe te schrijven zijn aan «onlusten» van de «ontredderde volksmassa», toen bij vergissing het huis van eiser door een weerstander werd aangeduid als zou het behoord hebben aan een «inciviek»;

Overwegende dat het schadegeval zich op 6 Septem-

ber 1944 heeft voorgedaan en dat de vordering eerst op 25 Augustus 1948 werd ingeleid;

dat verweerster beweert dat de vordering aldus verjaard is door het verstrijken van meer dan drie jaar tussen het schadegeval en de dagvaarding;

doch dat eiser terecht daarop antwoordt, dat de verjaring gestuit werd door de tot 27 Maart 1946 gevoerde onderhandelingen, zonder dat verweerster het minste voorbehoud uitte nopens hare principiële verplichting om de schade te vergoeden (cfr. De Page, deel VII, boek II, nr 1194 - 2° - g);

Overwegende dat eiser nog in December 1945 bij verweerster erover geklaagd heeft, dat zijne zaak te langzaam behandeld werd;

Dat toen verweerster hierop antwoord gaf op 22 Maart 1946, zij uitsluitend deed gelden dat de schuld van de vertraging niet aan haar gelegen was en dat zolang de schade door deskundigen niet was geschat, zij niet kon beslissen of de premiën, die door eiser nog konden verschuldigd blijven, al dan niet van de eventuele vastgestelde schade zouden kunnen afgetrokken worden;

Overwegende dat zulke bewoordingen impliceerden, dat verweerster haar tussenkomst in principe beloofde en bedoelde tussenkomst deed afhangen van een enkele eventualiteit of voorwaarde, alleen te weten de vaststelling van een door de polis gedekte schade;

Overwegende dat de vordering derhalve niet verjaard is;

dat zij bovendien gegrond voorkomt;

Overwegende inderdaad dat verweerster ten onrechte staande houdt, dat de omstandigheden van het schadegeval niet vallen onder een der in de polis opgesomde feiten;

Overwegende dat het contract de «binnenlandse onlusten» voorziet;

dat de litigieuze gebeurtenissen aan dit begrip beantwoorden;

dat verweerster ten onrechte tracht het begrip «binnenlandse onlusten» gelijk te stellen met het begrip «burgeroorlog», hetwelk een strijd zou veronderstellen tussen twee of meer groepen burgers met het oog op de verovering van het Staatsbeleid;

dat verweerster dienaangaande te vergeefs aanvoert, dat de daarmee overeenkomende passus van hare in het Frans gestelde polissen de woorden «guerre civile» gebruikt;

dat de polis, welke eiser onderschreef, in de Vlaamse taal was opgesteld en alleen tot wet van de partijen strekt, zulks met de normale betekenis van de erin gebruikte woorden;

Overwegende dat het bedrag van de gevorderde vergoeding niet werd betwist;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

wijzende van de hand als niet gegrond alle andere, meer omvattende of tegenstrijdige besluiten.

Verklaart de vordering ontvankelijk en uitspraak doende ten gronde, zegt voor recht dat verweerster verplicht is eiser wegens het litigieuze schadegeval te dekken ten belope van 206.710 fr. met de gerechtigde interesten en dit bedrag te betalen in de verhouding spruitende uit de toepassing van de contractuele voorwaarden;

Verleent akte aan verweerster dat zij de eis schat op meer dan 25.500 fr.; wat de bevoegdheid en de vatbaarheid voor hoger beroep betreft.

NOOT : Voor de betekenis van de woorden «binnenlandse onlusten» zie ook Hof Brussel, 16 November 1949, R.W. 1949-1950, 831.

BIBLIOGRAPHIE

LEE (R.W.) and HONORE (A.M.). — The South African Law of Obligations. Met de medewerking van CANEY (L. R.), GORDON (G.), DÖNGES (T. E.), LUCAS (F. A. W.) en WELSH (R. S.) - Durban, Butterworth and Co Ltd., 1950. - LIII + 250 + 24 blz.

De naam van Prof. Lee is sedert zijn gezagvol geworden *Introduction* (vierde uitgave in 1946) onafscheidbaar verbonden aan de verspreiding van de studie van het Romeins-Hollands recht.

Het werk dat wij hier thans bespreken, is een nieuwe zeer verdienstelijke bijdrage tot de nadere studie van dit, voor de rechtsvergelijking zo belangrijke recht. Naar het voorbeeld van Jenk's *English Civil Law*, waaraan hij destijds medewerkte, heeft de hoogleraar van Oxford, in medewerking met verschillende Zuid-Afrikaanse personaliteiten, een soort private codificatie van het verbintenissenrecht tot stand gebracht, enigszins, wat de vorm betreft, door het Duitse B.G.B. geïnspireerd.

Voorzeker, over de indeling van de stof kan getwist worden, zoals dit voor de codificaties in het algemeen gebeurt. De grote praktische waarde van het werk, en niet het minst voor de vreemde jurist — maar de Nederlander en de Belg zullen niet zo heel vreemd staan tegenover dit verder ontwikkeld oud-vaderlands recht — ligt in de gecoördineerde en artikelsgewijze formulering van de rechtsnormen uit een recht, dat wegens de verscheidenheid zijner uiterst verspreide bronnen, chaotisch aandoet.

Onder elke rechtsregel wordt telkens de rechtsbron ervan aangeduid: het Romeins recht, gebeurlijk met verwijzing naar werken van moderne romanisten; de oude auteurs als Voet, De Groot en andere; de oudere of nieuwe Afrikaanse wetgeving; de oude Nederlandse edicten en placaten en vooral de precedenter uit de plaatselijke rechtspraak. Belangrijk is ook de vermelding van de receptie van een regel uit de Engelse Common Law. Een vergelijkende verwijzing naar moderne wetboeken werd ook niet nagelaten.

De samenstelling van het werk geeft blijk van grote zorgvuldigheid wat formulering van de regels betreft, de aanduiding van de bronnen en niet minder, wat de materiële afwerking, druk en uitgave aangaat. Zowel als kennismaking met dit recht en als instrument voor verdere studie, zal dit boek voortaan onmisbaar blijken. De schrijvers hopen het werk t.a.v. de andere takken van het recht voort te zetten.

Jan Ronse.

Hans PLANITZ-Thea BUYCKEN. — Bibliographie zur deutschen Rechtsgeschichte. - 1044 + XX p., Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main, 1952.

In 1858 verscheen de laatste «Bibliographie der deutschen Rechtsgeschichte», van Costa. Claudius Freiherr von Schwerin verklaarde zich vóór de laatste oorlog bereid het deel «Quellen», en Planitz het deel «Litteratur» uit te werken. V. Schwerin stierf echter tengevolge van een luchtbombardement in een Münchener schuilkelder. Planitz bracht, met behulp van Thea Buycken, zijn werk tot stand te midden van de grootste moeilijkheden tijdens de oorlog en de naoorlog.

Het standaardwerk, dat de auteurs thans in zes afleveringen van over de 1000 blz. en ongeveer 20.000 nummers, dank zij de financiële hulp van de uitgever, konden publiceren, bevat in principe *alle* publicaties

van de Duitse rechtsgeschiedenis, zelfstandige uitgaven, verzamelwerken, feestbundels, academische publicaties, proefschriften, inaugurale redevoeringen en methodologische programma's, uitgenomen de tijdschriftenartikels, die in een in het vooruitzicht gestelde afzonderlijke uitgave zullen worden opgenomen. Het bevat echter al deze publicaties op het gebied van de geschiedenis en de hulpwetenschappen, welke noodzakelijk en belangrijk bleken te zijn voor de rechtshistorici. Op het gebied van de buitenlandse literatuur werden, op zeer ruime basis, de werken van andere Europese volkeren opgenomen. De Europese rechtshistorici beschikken hiermede over een werkinstrument, dat in staat is de allergrootste diensten te bewijzen.

Als chronologische grens hielden de auteurs zich in principe aan het jaar 1500, zodat de Moderne Tijden niet werden behandeld. Streng kon dit principe echter niet overal worden doorgevoerd; zo b.v. bij het strafrecht, waar de Peinliche Gerichtsordnung Karls V en wat er mee samenhangt, tot het werk behoort; zo bij het Staatsrecht werd de op de vele gebieden nog middeleeuws georiënteerde staatsopvatting van Luther opgenomen (en wat aan Luther werd toegegeven, moest ook aan Calvijn toegestaan worden); zo bij de rechterlijke volkskunde, waar nieuwere gebruiken dikwijls de oude oorspronkelijke zeden weerspiegelen.

In principe zijn alle werken na 1850 verschenen vermeld. Ook werden enkele uit vroegere jaren opgenomen, wanneer de auteur ook nog na 1850 had gepubliceerd. Verder werden uitzonderingen gemaakt ten gunste van baanbrekende auteurs, of publicaties, die heden nog veel geciteerd worden. Het werk werd in 1948 afgesloten, hoewel een reeks «Nachträge» nog tot 1950 aanvullen.

De titels werden opgenomen volgens de in de Duitse bibliotheken geldende richtlijnen: d.w.z. volledig en «genau». De systematisatie is tot in de details doorgevoerd, hoewel het geheel goed overzichtelijk is gehouden.

Het algemeen gedeelte bevat de feestbundels en verzamelingen, de werken over bibliotheek- en archiefleer, de bibliographiën, de werken over de methode, het wezen van het recht, de doelen van het historisch onderzoek, de «Rechtsbildung», de rechterlijke volkskunde, de lexica, de paleographie, de oorkondenleer, de zegel-, wapen- en muntkunde, de chronologie, de genealogie, de rassenkunde, de historische aardrijkskunde, de talen, de geschiedenis van het historisch onderzoek, de geschiedenis der universiteiten, academies en wetenschappelijke instituten, de historische en rechtshistorische verzamelwerken.

Daarna volgen de drie grote delen: de Germaanse Tijd, de Frankische Tijd en de Middeleeuwen, telkens onderverdeeld in cultuur, economie, staatsrecht, standen, Kerk, rechterlijke inrichting, privaatrecht, strafrecht, «Rechtsgang», Romeins recht en dgl.

Zeer nuttig, maar noodzakelijk in zo'n Nachslagewerk is het Register (van p. 827 tot 1044).

Men kan er de auteurs terecht een verwijt van maken hun werk te hebben betiteld: Deutsche Rechtsgeschichte: in Groot-Germaanse zin, ja. Het ware voorzeker beter geweest het Europäische Rechtsgeschichte te noemen, want men vindt er de voornaamste publicaties in terug van de Nederlandse, Belgische, Franse, Engelse, Spaanse, Scandinavische, Poolse, Italiaanse, Tsjechische, ja zelfs Russische rechtsgeschiedenis der laatste honderd jaar.

Het is natuurlijk dat zulk werk — hoezeer het ook de volledigheid nastreeft en benadert — lacunes en verkeerde klassificaties, vooral in de buitenlandse

literatuur, vertoont. Het zou ons niet moeilijk vallen er enkele tientallen aan te duiden, maar daar wij bij eigen ervaring weten bij het opmaken van de gedurende een periode van tien jaren (1940-1950) in België en Nederland verschenen rechtshistorische literatuur (Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, XVIII (1950), 1-3) hoe moeilijk het is niets over het hoofd te zien of niets verkeerd te citeren, begrijpen wij zeer goed wat voor een reuzentaak beide auteurs hebben gerealiseerd.

Alle rechtshistorici van Europa zullen er Hans Planitz en Thea Buycken terecht dankbaar voor zijn.

L. Th. Maes.

Christian COURTOIS, Louis LESCHI, Charles PER-RAT, Charles SAUMAGNE. — Tablettes Albertini. Actes privés de l'époque vandale (fin du Vme siècle). - 2dln., 346 en 48 blz. fotos, Parijs, 1952.

In 1928 werden op de Algerijns-Tunesische grens door inboorlingen, in tamelijk duistere omstandigheden, een vijftigtal tabletten, deels op cederhout, deels op bladeren, gevonden, waarvan de studie onmiddellijk aangevat werd door de bekende specialist van Romeins-Afrika E. Albertini. Hij kwam tot de overtuiging dat dit zeer belangrijke teksten waren van romeins rechtelijke aard uit het tijdperk der overheersing der Vandalen (einde der 5e eeuw), nl. private verkoopacten. Toen hij overleed in 1941 had hij ze niet volledig ontleed, noch gepubliceerd. Een groep geleerden, deels uit Noord-Afrika, deels uit Parijs, zette zich, door tussenkomst van Prof. J. Carcopino, aan het werk en dank zij de bemiddeling en de financiële tussenkomst van drie gouverneurs-generaal is thans de publicatie van deze belangrijke teksten een feit.

Het is een royale uitgave geworden, waaruit wij een groot aantal details vernemen over de Romeinse beschaving in Noord-Afrika, b.v. over de domeinen, de culturen (geen graan, wel bomen, vooral olijven en vijgelaars), de bevolking, de prijzen, het onderwijs, de juridische positie der vrouw en het christendom.

Daar de auteurs, door hun verspreide woonplaats, elkaar weinig hebben ontmoet bij het opstellen van hun commentaar bij de teksten, zijn een groot aantal tegenstrijdigheden in hun opstel geslopen, wat ook merkbaar is bij de annotatie. Nochtans zullen alle romanisten deze belangrijke publicatie met grote vreugde begroeten.

L. Th. Maes.

RECHTSHISTORISCHE TIJDSCHRIFTEN

1. De 2e aflevering van deel XX van het *Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis* (1952, Groningen-Den Haag-Brussel) bevat een merkwaardig stuk van L. Génicot (Leuven) over het ontstaan van de adel in het Naamse (Sur les origines de la noblesse dans le Namurois. Premiers jalons, p. 143-156.) Hans Julius Wolff (Kansas City) publiceert het slot van « Die Grundlagen des Griechischen Eherechts » (p. 157-181), en Rob. Feenstra (Utrecht, thans Leiden) besluit zijn merkwaardig betoog: « A quelle époque les Provinces-Unies sont-elles devenues indépendantes en droit à l'égard du Saint-Empire » (p. 182-218).

Een aantal boekbesprekingen en een interessante kroniek sluiten deze aflevering af.

2. Het 1e nummer van de 4e reeks, 30e jg., van de *Revue Historique de Droit Français et Étranger* (Parijs, 1952) bevat een aangrijpend in memoriam voor de nestor der Franse rechtshistorici, François Olivier Martin, door Roger Grand, een artikel van

H. J. Scheltema, getiteld « Les sources du droit de Justinien dans l'Empire d'Orient » (p. 1-17), een zeer belangrijke synthese-studie van Jean Yves, getiteld « Les caractères originaux du groupe de Coutumes de l'Ouest de la France » (p. 18-79) en het slot van het artikel van Emile Szlechter: « La monnaie en France au XVIme siècle. Droit public. Droit privé » (p. 80-116). Onder de Variétés komen voor: E. Balogh en H. G. Pflaum: « Le consilium du préfet d'Égypte. Sa composition » (p. 117-124) en Louis Vereecke, « La licéité du « combium bursae (1469-1550) » (p. 124-138).

Een vental boekbesprekingen en een belangrijke kroniek sluiten dit nummer.

3. Even willen wij de aandacht vestigen op een nieuw rechtstijdschrift, uitgegeven door de Universiteit van Saarland, getiteld *Annales Universitatis Saraviensis* (Saarbrücken 1952). Twee nummers zijn verschenen. Naast boekbesprekingen bevat het o.a.: J. Imbert: L'influence de la législation hospitalière française dans les départements hollandais (1810-1813) (p. 3-24); G. Langrod: Méthode comparative et sciences administratives (p. 25-36); E. Luchaire: L'institution d'un Tribunal Administratif en Tunisie (p. 37-48); A. Liebisch: Zum Verbot der Werkkonsumanstalten (p. 49-62); E. Auferman: Die Handels-, Steuer- und Preisbilanzen (p. 63-78); C. Meyer: Etude critique de la réévaluation des bilans dans la législation française (p. 79-96); . Stock: Die Strafe als Leistung (p. 97-110); S. Perrin: La manus iniectio vocati chez Ovide (p. 111-124); H. Wiebringhaus: Kompetenzsphären im modernen Völkerrecht (p. 225-144); G. Langrod: Contrôle judiciaire de l'Administration américaine (p. 145-156); P. Senf: Bemerkungen zum Problem der « richtigen » Verwendung kreditärer Staatsausgaben (p. 157-168); E. Heinen: Zum Problem des Zinses in der industriellen Kostenrechnung (p. 169-183). Van belang is in het tweede nummer het overzicht der voornaamste Duitse literatuur sinds 1945 door de redactiesecretaris, G. Gardascia.

4. Het 1e nummer van de 15e jg. van het *Tijdschrift vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg* (Pretoria, 1952), bevat, naast drie boek- en één vonnisbespreking, een kort stuk van D. Pont ter herdenking van de vestiging van het Romeins-Hollands Recht in Zuid-Afrika door Jan van Riebeeck: Ter herdenking van die landing van Jan van Riebeeck en van die eerste vestiging van die Westerse Beskaving aan die Suidpunt van Afrika (p. 2-6); een zeer belangrijke studie van C. P. Joubert, over Die gebondenheid van die Souvereine Wetgever aan die Reg (een principieel stuk van groot belang voor de politiek van Dr Malan) (p. 7-59), en een in het Engels gesteld artikel van T. W. Price, getiteld Volenti non fit injuria (p. 60-80).

Het 2^e nummer van de 15^e jg. van hetzelfde tijdschrift brengt ons, naast twee boekbesprekingen, een uitvoerig stuk van B. Beinart: Sovereignty and the Law (eveneens van belang in verband met de politiek van Dr Malan) (p. 101-134); een belangrijke aanvulling van P. Warmelo: Die geskiedkundige ontwikkeling van die mede-eigendom in die Romeinse en Romeins-Hollandse Reg (p. 135-161) en een brede nota van B. Beinart, A note on the Crown Liabilities Act (p. 162-174).

5. Het 2^e nummer van *Standen en Landen*, wetenschappelijke bijdragen, uitgegeven door de Belgische Afdeling van de Internationale Commissie voor de Geschiedenis van Standen en Landen (Leuven, E. Nauwelaerts, 1951) bevat een uitvoerige studie van D. Bergen, getiteld Burgerrecht in Stad en Land onder het Ancien Régime. Het verwerven van het burgerrecht te Tienen (p. 1-65) en een korte bijdrage van

Colette Bocage over Les Etats de Hainaut. Des origines à la Maison de Bourgogne (p. 67-77). Een zeer belangrijk Bulletin Bibliographique resumeert en recensiert de laatst verschenen studies in verband met de staten- en standengeschiedenis in Ierland, België en Nederland, door Roger Petit (p. 79-122). De kroniek licht ons in nopens de activiteit van de Internationale en de Belgische Commissies.

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

VLAAMS PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE VAN BRUSSEL

Het bestuur van het Pleitgenootschap voor het gerechtelijk jaar 1952-1953 werd als volgt samengesteld:

Erevoorzitter: Mr William Thelen; voorzitter: Mr Henri Fayat; ondervoorzitters: Mrs Edgard Van Cauwelaert en Arnold Bayart; secretaris-schatbewaarder: Mr Désiré Winderickx; secretaris der pleitoefeningen: Mr Jaak Van Waeg; leden: Mrs Arthur Boon, Isidoor De Vis, Jan Lindemans, Frederik Steghers, Marcel Thienpont, Maurice Van Hemelrijk, Willem Verougstrate, Maria Willems.

Als juryleden voor de pleitoefeningen werden aangesteld:

Pleitoefeningen 1e jaar: voorzitter: Mr Joseph Custers; bijzitters: Mrs Maurice Van Hemelrijk en Willy Janssens Casteels.

Pleitoefeningen 2e jaar: voorzitter: Mr Pierre Vermeylen; bijzitters: Mrs Arthur Boon en Willem Verougstrate.

Plaatsvervangende bijzitters: Mrs Arnold Bayart en Robert Costa.

VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE TE ANTWERPEN

Slotvergadering van 3 Juli 1952

De confraters zijn talrijk opgekomen voor de laatste vergadering van dit gerechtelijk jaar. Het programma voorzag trouwens niet alleen een administratief, maar ook een meer wetenschappelijk juridisch gedeelte, en had daardoor de aandacht gewekt.

Mr E. Ooms neemt — zo zegt hij — voor de laatste maal plaats in de voorzitterszetel. Hij schetst de werking der Conferentie tijdens het afgelopen jaar en dankt al de leden voor hun sympathie en medewerking, en ook de bestuursleden worden door hun voorzitter in de bloemetjes gezet. Spreker richt zich dan bijzonder tot de aftredende Stafhouder Mr Van der Planken, die de Conferentie onophoudelijk heeft gesteund metterdaad, en ook zedelijk, door zijn aanwezigheid op al de activiteiten van het verlopen jaar. Van het heden gaat de voorzitter naar de toekomst: hij feliciteert zeer hartelijk Mr R. Victor, onvermoeibaar opsteller van het Rechtskundig Weekblad, trouwste lid der Conferentie, die zopas tot Stafhouder voor komende tijdspanne is verkozen. In die gelukwensen worden ook de andere nieuwgekozen leden van de Raad der Orde betrokken. Mr Ooms vergeet echter — bescheiden als hij is — zichzelf te vernoemen, dan wanneer de Balie hem ook tot het lidmaatschap van de Raad heeft geroepen.

De secretaris krijgt het woord om het jaarverslag

voor te brengen. Statistisch bekeken, kan men zeggen dat de Conferentie, achttien maal haar leden heeft opgeroepen tot studie, academische bijeenkomst of feestelijkheid. De vergadering keurt dit verslag goed.

De penningmeester baart nog groter opzien met zijn kasverslag, dat tegen elke traditie in, een zeer bevredigend saldo aanwijst.

Het nieuw bestuur moet dan worden verkozen. Aan gezien er slechts één lijst met kandidaten is voorgebracht, wordt deze met handgeklap aanvaard. Werden aldus verkozen: Mr Karel Van Baarle als voorzitter; Mrs Jetty Rombaut-De Bakker en Jozef Marck als onder-voorzitters, Mr Michel Deckers als secretaris en Mr Paul Naudts als penningmeester.

Candidaten om de eervolle maar zware taak van «openingsredenaar» waar te nemen, zijn er niet. Mr Ooms merkt echter glimlachend op dat het aftredend bestuur niet heeft gearzeld zijn ondervoorzitter Mr Rombaut op het altaar der noodzakelijkheid te slachtofferen. Een welgemeend applaus moet Mr Rombaut aanmoedigen en bedanken voor zijn offerzin.

De heer Stafhouder Van der Planken komt aan het woord om de Conferentie te bedanken voor wat zij heeft verricht in het afgelopen jaar. Hij vestigt vooral de aandacht op de morele rol die de Conferentie heeft kunnen vervullen, door een ware geest van confraterniteit, ja vriendschap aan te kweken tussen de leden der Balie. Hierdoor werd de taak van Stafhouder en Raad der Orde vaak vergemakkelijkt, vermits voorkomende incidenten licht konden worden opgelost om eindelijk uit te lopen op een versteviging van vriendschap en wederzijdse achting.

Thans stelt zich de gelegenheid om een meer uitgebreid verslag uit te brengen over de mededeling welke Mr R. Victor bij de aanvang der vergadering aan de Conferentieleden wenste te doen betreffende de «Voorgenomen Wijziging aan het Statuut van de Advocaat».

De aandacht is fel gespannen wanneer de spreker toelichtingen geeft over het project, waarvan de voornaamste innovaties zijn:

1) er wordt een tuchtraad van beroep voorzien, samengesteld uit een magistraat van het Hof, echter met bijzitters, welke uit de Balies worden verkozen. Oorspronkelijk werd er één Raad voorzien voor gans het land, doch naderhand wenste men één tuchtraad van beroep bij elk onzer drie beroepshoven;

2) de zittingen zijn in beginsel niet toegankelijk voor het publiek. De berechtigde kan echter een vraag tot openbaarheid stellen, waarover de raad te statueren heeft;

3) verbreking is mogelijk. De civiele procesregelen dienen echter gevolgd te worden;

4) In bepaalde voorwaarden is het de Balie mogelijk een geschrapt lid der Balie terug op te nemen.

5) Wordt de schrapping uitgesproken, dan moet deze maatregel ter kennis worden gebracht van al de overige leden der Balie.

Dit project werd in de Senaat, zonder al te veel discussie aanvaard. Doch de Kamer verdaagde de behandeling, daar het de bedoeling was de oude Napoleontische regeling aan te passen, te herzien en te unificeren. Twee commissies, resp. samengesteld uit leden der hogere magistratuur en der balies, werden met een studie gelast. Ze bleven echter vaak op hun onderscheiden standpunt, zodat de Minister van Justitie de uiteindelijke richting aan het wetsontwerp moest geven.

Ziehier enkele der bijzonderste gedachten die tot uiting kwamen: de Balie is oppermachtig bij het samenstellen van haar tabel. Haar leden en stagisten kunnen zonder uitzondering voor alle rechtscolleges

pleiten. Zaakwaarnemers worden van het recht tot pleiten uitgesloten. In zaken, waar geen pleitbezorger optreedt, geldt de advocaat als regelmatige vertegenwoordiger der partijen zonder dat hij een geschreven volmacht hoeft voor te leggen. Elke Balie, hoe gering ook, heeft haar Raad van de Orde met een aantal raadsleden dat in verhouding wordt gebracht met het aantal ingeschreven advocaten. Ook het systeem der sancties wordt veranderd. Afgezien van de schorsing en de schrapping, bestaan er drie lagere sancties. Een advocaat welke één dezer sancties heeft opgelopen kan slechts in bepaalde voorwaarden zijn candidatuur stellen voor Stafhouderschap of lidmaatschap van de Raad. Telkens het Parket-Generaal een klacht overmaakt aan de Raad der Orde is onderzoek en beslissing noodzakelijk, met uitsluiting van de mogelijkheid tot het «classeren» der zaak. De bevoegdheid, die aan de magistratuur gegeven was, om ter zitting zekere maatregelen te nemen tegen een advocaat, blijft, na hardnekkige discussie, behouden.

Alvorens te besluiten, zegt Mr Victor nog, dat een groot gevaar voor Vlaamstalige confraters schuilt in de taal-procedure voor de tuchtraden van beroep. In plaats van deze kwestie nauwkeurig te regelen, wil men er een «feitelijke» kwestie van maken, op te lossen in ieder specifiek geval. Hier, zegt spreker, heeft onze Conferentie een belangrijke taak te vervullen. Het statuut en o.m. de taalregeling moeten met aandacht worden ingestudeerd om behandeld te worden tijdens een der eerste vergaderingen van het volgend werkjaar.

Onze nieuwe voorzitter, Mr Karel Van Baarle, komt aan het woord. Hij dankt en bewondert zijn voorganger. Zijn idealisme zal hem schragen om de Conferentie verder te leiden in het spoor dat Mr Ooms en diens voorgangers hebben getrokken. Aansluitend bij de opmerkingen van Mr Victor belooft hij op diens suggestie in te gaan en een studievergadering te wijden aan het Statuut van de Advocaat met zijn voordelen en gevaren.

Tijdens de vergadering zorgden de ontketende natuurkrachten voor een Wagneriaanse achtergrond. Elke spreekbeurt werd onderlijnd met bliksemschichten, elk applaus werd overstemd door een rollende donderslag. Het regenwater gutste de vergaderzaal binnen, maar is er niet in gelukt de geestdrift te doven, noch het idealistische vertrouwen in de mooie toekomst der Conferentie. J. M.

JAARVERSLAG

over de werking van de Vlaamse Conferentie
der Balie te Antwerpen,
tijdens het gerechtelijk jaar 1951-1952.

De werking onze Conferentie, zoals die naar voor komt uit de korte verslagen, die bijna elke week werden gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad, was over het afgelopen jaar uiterst intens en verscheiden.

Hier gaat, chronologisch, een bondig overzicht:

20 September 1951.

De «overdracht der machten» heeft plaats. Mr Eug. Mertens vervangt de Voorzitter J. Van Cuyck, alsdan nog in herstelverlof en wenst een moedig werkjaar aan het nieuw bestuur, dat samengesteld is als volgt: Voorzitter Mr E. Ooms; ondervoorzitters Mrs Rombaut en Dusoso; penningmeester Mr Michiel Deckers; secretaris Mr J. Marck.

Dit nieuw bestuur scheen reeds een voordracht in petto te houden, want onmiddellijk na een kort antwoord van Mr Ooms betrad onze eerste gastspreker

het podium. Ik bedoel de heer Gerard Schmook, hoofd-bibliothecaris der stad, die even pittoresk als literair zijn onderwerp kwam behandelen: «Het boek in de Schilderkunst». Een grote reeks lichtbeelden illustreerde de uiteenzetting.

6 October 1951.

Verandering van decor. Onze Conferentie gaat scheep op een kleine Flandria-boot en begint een havenrondvaart onder een pracht van een nazomerzon. Kruisschans, Petroleumhaven, Stocatra, C. M. B. worden bezocht. De grote nieuwigheid bij deze fel genoten prestatie onze Conferentie: de dames worden uit hun verborgenheid gehaald en genieten mee van deze uitstap.

24 October 1951.

Professor Vital Celen, van het Universitair Instituut voor Overzeese Gebieden, spreekt ons over de «Heden-daagse stromingen in de Letterkunde». Zijn zeer rijk gedocumenteerde voordracht loopt over de kenmerken der nieuwste stromingen. Mr Victor komt nadien met spreker in een lang dialoog en neemt het op voor de werken van eigen bodem.

8 November 1951.

Meer dan twintig vers gebakken stagisten worden ontvangen door het Conferentiebestuur. De Voorzitter en de heer Stafhouder spreken hen vaderlijk toe. De betrokkenen blijken zeer vatbaar voor deze woorden, alsmede voor de hun aangeboden sigaren en korte dranken.

9 November 1951.

Mr Paul De Schrijver spreekt over het fiscaal forfait. De ontleding van het referendum der Balie, het historisch overzicht der taxatie, het huidige systeem en enkele praktische twistpunten: niets ontbreekt aan de uiteenzetting. Het is opvallend hoeveel confraters de uiteenzetting kwamen beluisteren en met welke strijdvaardigheid zij aan de besprekingen deelnamen.

17 November 1951.

Het hoogtepunt van het jaar: de plechtige openingszitting in de Assisenzaal van het gerechtsgebouw. Met de gebruikelijke luister wordt de zitting geopend in aanwezigheid van talrijke autoriteiten. Mr Raymond Jacobs, aangeduid als «de» spreker, houdt een «Pleidooi voor het Formalisme». Over hem schreef het Rechtskundig Weekblad: «Sober van vorm, sterk wetenschappelijk geadstrueerd en uiteengezet in een voortreffelijke taal met overtuigende zeggingskracht, kende deze spreekbeurt een uitzonderlijke bijval.»

6 December 1951.

Moe van het vele geesteswerk, zoekt onze Conferentie verpozing in de koele kelder van de Poesje. Hier ook is het citaat van het Rechtskundig Weekblad juist en raak: «Wellicht werden niet alle geestigheden evenzeer gesmaakt. Des te meer daar de kenners van dit toneelgenre zich beklagen over een zekere decadentie in de wijze van voorbrengen. Niettemin kon de Slag der Gulden Sporen zich nog over een geweldig enthousiasme verheugen.»

21 December 1951.

Meester Ch. Boelens houdt een uiterst belangrijke uiteenzetting over «De advocaat en het Pensioen», spreekbeurt die een pendant vormt met deze van Mr De Schrijver. De heer Stafhouder hield er aan bij deze gelegenheid hulde te brengen aan Mr Boelens, die de onvermoeibare, zij het niet op het voorplan

tredende, voorvechter is in de aangelegenheden van het pensioen.

15 Januari 1952.

Tweede academische zitting in de Assisenzaal. Professor P. Geyl, de bekende historicus aan de Universiteit te Utrecht, spreekt in een overheerlijke taal en met een rustige betoogtrant over « Ranke in het licht der catastrophie ». Het is een genot de spreker te aanhoren en de ontwikkeling zijner klare gedachten mee te maken. De aanwezigheid van confraters en publiek is opvallend sterk.

15 Februari 1952.

In de gezellige zaal der « Kapel van Burgondië » spreekt de gekende Vlaamse letterkundige Paul Lebeau over « Het persoonlijkheidsbesef in de hedendaagse letterkunde ». De voordracht van de belezen spreker is een werkelijk festijn voor de geest.

21 Februari 1952.

En nu komt de beurt aan het Stagistensouper. Bijna honderd lustige confraters komen zich te goed doen aan de traditionele gezoden worst. De stagistenprijskamp wordt aangekondigd. Een sprankelende stagisten-revue kent daverend succes.

9 Maart 1952.

Antwerpen stapt in haar auto en toert naar Ierseke. De Balies van Middelburg en Breda spelen gastheer. Het aantal geslachtofferde oesters en kreeften is fabelachtig.

27 Maart 1952.

Derde academische zitting in de Assisenzaal. Prof. Dr Frank Baur, der Universiteit te Gent, kan bogen op een buitengewoon sterke opkomst. Iedereen wil zijn spirituele, tintelende voordracht meemaken. Het behandelde onderwerp « Lachend Vlaanderen » heeft de verwachtingen zeer terecht hoog gespitst. Die verwachtingen worden ten volle beantwoord.

4 April 1952.

Onze oud-confrater, thans auditeur bij de Raad van State, Walter Van Assche, houdt een lezing over het technische onderwerp : « Het Beroep voor de Raad van State wegens schending van de substantiële vormen ». De specialisten van het administratief recht halen hun hartje op bij de hierop volgende bespreking.

10 April 1952.

Witte Donderdag en derhalve, zo wil het de traditie, uitstap van de Conferentie. Scherpenheuvel is het einddoel. In het Rechtskundig Weekblad wordt laconisch gezegd : « De dag verliep als naar traditie. Geen enkele der deelnemers leed honger. »

2 Mei 1952.

In het wondermooie decor van het Rubenshuis richt onze Conferentie een concert in met het Halewijnkoor en de tenor De Caerle. De uitvoering in de grote werkzaal van Rubens en in de maanverlichte tuin is onvergetelijk.

5 Juni 1952.

Mrs Allegoet, Six en Clerckx trachten elkaar de loef af te steken in welsprekendheid. Wij wachten in adembenemende spanning naar de uitspraak van de jury, die de Herman de Jonghprijs zal toekennen.

3 Juli 1952.

Het bestuur geeft rekenschap zijner daden en wacht met beklemd gemoed op de uitspraak der verenigde confraters.

De Secretaris,

J. Marck.

BALIE VAN KORTRIJK

Verkiezingen

De verkiezingen van de Stafhouder en Leden van de Tuchtraad der Balie van Kortrijk voor het rechterlijk jaar 1952-1953 hebben plaats gehad Donderdag 3 Juli.

Mr G. Kasiers, uittredend Stafhouder, was niet herkiesbaar als Stafhouder.

Mr Pierre Roose, uittredend lid van de Raad der Orde, was niet herkiesbaar als lid van de Raad der Orde.

Tot Stafhouder werd verkozen : Mr E. van den Berghe.

Werden verkozen tot Leden van de Tuchtraad : Mrs G. Kasiers, Michel Roelandts, Achille De Gryse, Karel Van Tyghem, André Delvoye, M. De Jaegere, M. Claeys en J. Mayeur.

BALIE VAN MECHELEN

In de algemene vergadering der Orde der Advocaten bij de Rechtbank te Mechelen werden de hierna volgende confraters tot Stafhouder en leden van de Tuchtraad verkozen :

Stafhouder : Maes Edgard; leden : 1° Nobels Henri, 2° De Cocq Carl, 3° Maerten Frans, 4° Marijnen Jozef, 5° Smedts Jos R.; secretaris : Eyskens Michel.

NECROLOGIE

RAADSHEER PROFESSOR JULES SIMON

De smartelijke tijding van het overlijden van de heer Jules Simon, Raadsheer in het Hof van Verbreking en ere-professor aan de Universiteit te Gent, heeft de Belgische en vooral de Vlaamse rechtswereld ten diepste getroffen.

De heer Simon was een zo hoogstaand mens en een zo veelzijdige persoonlijkheid dat zijn verscheiden een gapende leegte laat in onze rechtswereld.

In de eerste plaats was hij een merkwaardig magistraat, die doorheen gans zijn leven een schitterend voorbeeld geweest is van werkzaamheid en fiere onafhankelijkheid. Hij is in zijn loopbaan ongekomen tot de hoogste waardigheden en met ontroering herdenken de Belgische juristen de uitzonderlijk moedige houding die hij gedurende de bezetting aan de dag legde.

Zijn taak als magistraat zou meer dan voldoende geweest zijn om een zeer werkzaam leven te vullen, doch naast zijn dagelijkse arbeid in dienst van het gerecht heeft Raadsheer Jules Simon zich nog on-eindig verdienstelijk gemaakt door zijn prestaties op wetenschappelijk gebied.

Als hoogleraar van strafrecht en strafrechtspleging aan de Universiteit te Gent heeft hij gedurende vele jaren de gelegenheid gehad een hele schaar juristen te vormen die zich hebben kunnen voeden aan zijn zo diepgaand en toch zo lumineus onderwijs. Hij heeft de Vlaamse wetenschap verrijkt met een reeks werken die klassiek zullen blijven en waarvan zijn « Handboek van het Belgisch Strafrecht » en zijn boek over de « Strafvordering » voorbeelden zijn van concrete zake-lijkheid en voortreffelijke methode.

Hij was daarbij een kenner van het oud-vaderlands recht, zoals er slechts weinige gevonden worden en op bescheiden wijze heeft hij een reusachtig deel genomen aan de werkzaamheden der commissie ter publicatie van onze oude costuymen.

Dergelijk leven dwingt diepe eerbied af.

Voor al de Vlaamse juristen zijn een ontzaglijke dankbaarheid aan Raadsheer Prof. Simon verschuldigd voor de morele steun die hij steeds verleend heeft aan de Vlaamse rechtsbeweging en voor de belangrijke werken met dewelke hij de Vlaamse rechtsliteratuur heeft verrijkt.

Zijn aandenken zal bij ons allen diep in ere blijven en het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn nabestaanden de uitdrukking aan van zijn ontroerde deelneming in hun rouw.

R. V.

ONDER-VOORZITTER J. A. STELLFELD

Zopas is ons de tijding toegekomen van het overlijden van de heer J. A. Stellfeld, die gedurende vele jaren ondervoorzitter was der Rechtbank van Antwerpen en pas onlangs tot het emeritaat was toegelaten.

De heer Stellfeld was in de rechtswereld te Antwerpen een merkwaardige figuur en een magistraat van grote waarde. Hij was er diep van overtuigd dat het het allergrootste belang was van de rechtzoekenden dat hun zaak binnen de kortst mogelijke tijd kon worden afgehandeld en daardoor had hij zich een methode eigen gemaakt voor het leiden der terechtzittingen, die niet steeds de algemene instemming verwierf, doch die voorzeker toegelaten heeft de werkzaamheden van het Antwerps gerecht in grote mate te bespoedigen.

En welke fiere onafhankelijkheid legde hij niet steeds aan de dag bij het behandelen der zaken.

De heer Stellfeld had echter naast zijn activiteit als magistraat een belangrijk aandeel in de studie der musicologie. Hij was een van de beste kenners der muziekgeschiedenis en hij had door jarenlange vlijt een verzameling van de kostbaarste handschriften en muziekuitsgaven kunnen samenstellen, die een internationale befaamdheid had verworven.

Hij schreef ook zeer belangrijke kunsthistorische werken in verband met de muziekgeschiedenis, waarvan wij slechts zullen vermelden zijn boek over «Andries Pevernagie, zijn leven, zijn werken», dat bekroond werd door de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, en zijn «Bibliographies des éditions musicales plantiniennes», bekroond door de Académie royale de Belgique.

Bij zijn begrafenis had de rechterlijke wereld zich verenigd met de meest vooraanstaande persoonlijkheden uit de Antwerpse kunstwereld om aan zijn nagedachtenis een laatste hulde te brengen.

Het Rechtskundig Weekblad deelt oprecht in de rouw zijner nabestaanden.

R. V.

TAALKUNDIGE KRONIEK

... Ieder geslacht neemt de veranderingen die de taal tijdens zijn leven ondergaat ten dele op. Elke nieuwe vorm is ons in den beginne vreemd; vele blijven ons vreemd, eenvoudig omdat zij voor ons gevoel niet passen in de taal zoals we die als kind hebben geleerd. Maar onze kinderen groeien bij en met die nieuwe vormen op, voor hen zijn ze: moedertaal. Vormen waartegen wij ons verzetten, zullen door een volgend geslacht worden aangenomen.

Dr Ch. F. Haje (1).

Nr 5.

DOORGAAN — PLAATS HEBBEN — PLAATS VINDEN — PLAATS GRIJPEN

c) Plaats vinden.

Een woord dat we wellicht uit de spreek- en schrijftaal mogen verwijderen is *plaats vinden*, waar het *gebeuren, geschieden, voorvallen* of *plaats hebben* betekent. Dagbladschrijvers en intellectuelen gebruiken die uitdrukking met voorliefde. Ze redt hen meestal uit de verlegenheid. We bekennen het openhartig: «Het juiste woord is vaak moeilijk te vinden».

Plaats vinden zegt heel veel... Degenen die het woord bezigen geven het bewijs van taalarmoede. Voorstanders van die uitdrukking zijn geen ernstige taalliefhebbers. Zij wensen geen taaltucht en gooien de woorden door elkaar.

De gewraakte uitdrukking sluipt heel gemakkelijk in de journalistiek. Een paar voorbeelden van verwaterde stijl laten we hier volgen:

13. Gedurende drie achtereenvolgende Zondagen nl. op 29 Juni, 6 en 13 Juli zal (sic) te Bree een internationale muziekwedstrijd *plaats vinden* ... (Brussel, 24-6-'52).

14. Het Guldensporencomité der Zennevallei belegde een persconferentie met de bedoeling een en ander kenbaar te maken nopens de feestelijkheden die op Zaterdag en Zondag 9 en 10 Augustus zullen *plaats vinden* te Alsemberg. (Brussel, 29-6-'52).

15. De kroning *vindt plaats* (sic) in Juni 1953. (Brussel, 4-7-'52).

Is het aanwenden van *plaats vinden* hier correct? neen! Bij die aanhalingen passen de uitdrukkingen *plaats hebben* of *doorgaan*. De keus van het woord dient overeen te stemmen met het idee dat de schrijver wenst te uiten.

In 1893 noteerde de bedachtzame J. Muyltermans reeds: «Plaats vinden is minder in gebruik dan *plaats hebben*, doch verschilt hiervan niet in betekenis» (2).

Dr Ch. F. Haje, de hedendaagse, bekende Nederlandse taalzuiveraar, is niet zo inschikkelijk voor *plaats vinden*. Hij keurt het woord beslist af: «*Plaats vinden*. Een krantencliché van de ergste soort!»

a) Als er een winkel is geopend, dan heeft de opening plaats gevonden;

b) Een ongeluk gebeurt niet, het vindt plaats;

c) Een examen is niet afgenomen, het heeft plaats gevonden.

Men kan op die manier de gekste dingen laten plaats vinden.

De verschijningsdatum zal spoedig plaats vinden; correcte taal, het boek zal spoedig verschijnen (3).

d) Plaats grijpen.

Het gebruik van *plaats grijpen* wordt op een mildere wijze bepleit. De linguïsten geven ons echter de raad: «Opletten als ge dat woord gebruikt!» Overdrijven die Hooggeleerde Heren toch niet? Zijn taalvorsers geen onuitstaanbare betweters? oordelen veel kladschrijvers erg verstoord in hun eigenliefde.

Die uitdrukking verdient geen strenge afkeuring. Het woord past integendeel uitstekend in menig geval. Daarom stremmen geletterden de gangbaarheid niet van *plaats grijpen*. Wanneer kunnen en mogen we nu die uitdrukking bezigen? De volgende commentaar zal ons daarover inlichten:

a) 16. Een uur later had op de Waaldebrug een tweede botsing plaats, ditmaal (sic) tussen de motorfietser N... uit Ramskapelle en de wielrijder N... (Brugge, 21-6-'52).

17. Bij twee autobusongevallen die Zondag in het Noorden van Portugal hebben plaats gehad, werden

59 personen gekwetst, van (sic) wie 18 ernstig. (Brussel, 24-6-'52).

18. Het tweede ongeval had omstreeks op het einde van de avond bij Gouvêla plaats. (Id., ibid.)

19. In de Koninklijke straat, ter hoogte van de Gillonstraat te Sint Joost ten Node had Vrijdagavond een botsing plaats. (Brussel, 29-9-52.)

20. Ter inlichting (sic) delen we mede dat het eerstvolgende examen van verificateur zal plaats grijpen in (sic) de drie laatste maanden van dit jaar. (Brussel, 5-3-'51.)

21. Deze palmprocessies zijn een overblijfsel van de zogenaamde palmoptochten, die vroeger met veel luister en onder luid gejuich en gejubel plaats grepen en herinnerden aan de blijde intrede van Jezus te Jerusaleem. (Brussel, 18-3-'51.)

22. Na die eerste contactname (sic), op de markt te Eeklo grepen nog bijeenkomsten plaats te Beernem. (Brugge, 2-3-'51.)

23. Op Zondag 6 Juni te 17 uur zal de groet aan de vlag plaats grijpen op de Grote Markt. (Brussel, 26-6-'52.)

In bovenstaande zinnen zijn de uitdrukkingen *plaats hebben* en *plaats grijpen* foutief gebruikt. Is zulks niet bedroevend te moeten vaststellen? Hebben diegenen, welke de eer of het ongeluk hebben de pen te voeren toch zo weinig taalgevoel, dat zij het onderscheid niet kunnen vaststellen tussen *plaats hebben* en *plaats grijpen*?

Waarover wordt er geschreven in de zinnen 16-19? Over auto-ongevallen. Hoe gebeuren of geschieden die? *Plotseling, onverwachts!* In degelijk Nederlands zouden wij daarvoor liever de uitdrukking *plaats grijpen* bezigen. Wordt dat onderscheid tussen *plaats hebben* en *plaats grijpen* niet te ver doorgedreven?

Lees nu eens aandachtig de beschouwingen die taalgeleerden aan het vraagstuk wijden:

J. Muijldermans: Men zegt «dat een ongeluk *geschiedt, gebeurt, voorvalt* of plaats heeft.

Plaats grijpen wordt alleen gebruikt van handelingen die óf snel óf zogoed als *onverwachts* plaats hebben: een oproer, een muiterij grijpt plaats (4).

J. V. Hendriks: Van een ongeluk kan men zeggen, dat het *gebeurt, geschiedt* of *voorvalt*; ook wel *plaats heeft*.

Een bespreking, een overleg, een feestmaal daarentegen kunnen alleen *plaats hebben*. Wil men het *plotseling*, het *onverwachts* van ene gebeurtenis aanduiden, dan bezigt men *plaats grijpen*. (C.H.P.) (5)

Helene Timmermans: Plaats grijpen is onverwachts, onverhoeds. De uitreiking greep plaats; correct Nederlands: *de uitreiking had plaats* (6).

C. H. Peeters: Van de uitdr. plaats grijpen wordt in de Znd. schrijft. misbruik gemaakt, d.i. ze wordt ten onrechte gebezigd voor *plaats hebben*.

Er had een merkwaardig avondconcert plaatsgegrepen. (J. Sabbe). Algemeen Nederlands(ch): *Men had een merkwaardig avondconcert gegeven* (7).

Uit die beschouwingen zullen onze lezers zelf hebben afgeleid, dat zij in de zinnen 20-23 de foutieve uitdrukking *plaats grijpen* dienen te vervangen door een meer gepaste, namelijk, *plaats hebben*. Op die wijze kan menig taalliefhebber spreken over het «juiste woord op de juiste plaats».

Een dergelijke doorgedreven taalzuivering kan leiden tot een grondige woordenkennis en een fijn taalgevoel, die in onze huidige maatschappij onontbeerlijk zijn.

Taalkundige bedenking.

Als uiting van volksleven hebben de dialecten grote waarde en ze verdienen in ere te worden gehouden. De

voornaamste dialecten hebben — het ene meer dan het andere — bijgedragen tot de vorming van het beschaafd Nederlands zoals wij dit kennen, en altijd blijft dit Nederlands uit die dialecten een deel van zijn kracht putten. De platte, dat is eenvoudige volkstaal verdient als voertuig voor eenvoudige gesprekken tussen (en tot) eenvoudige mensen de liefde van die haar spreken en ons aller belangstelling en waardering.

Het algemeen beschaafd echter is de drager van de Nederlandse cultuur, en ieder die deel heeft aan onze cultuur zal er prijs op stellen, beschaafd te spreken. (Marie Servaes) (8).

Albert Blontrock.

Bibliografie

- (1) Dr Ch. F. Haje, *Taalschut*. Schrijf weer Nederlands. 2de dr., bewerkt door Yge Foppema. Leiden, N. V. Leidsche Uitgeversmaatschappij, 1945, 8°, 140 blzn. (Cf. blz. 6).
- (2) J. Muijldermans, *Bijdragen tot Taal- en Stijlzuivering*. Mechelen, 1893, 8°, 416 blzn. (Cf. blz. 85).
- (3) Dr Ch. F. Haje, *Taalschut*... (Cf. blz. 89).
- (4) J. Muijldermans, *Bijdragen*... (Cf. blz. 84-85).
- (5) J. V. Hendriks, *Handboek voor Nederlandsche Synonymen*. 5de dr. Tiel, 1908, 8°, 318 blzn. (Cf. blz. 224 en vlg.).
- (6) Helene Timmermans, *Spreken en Schrijven wij goed Nederlands?* 2de, verbeterde uitg. Antwerpen, «Boekuil en Karveel-Uitgaven», (1948), 4°, 188 blzn. (Cf. blz. 50).
- (7) Constant H. Peeters, *Nederlandsche Taalgids*. Woordenboek van Belgicismen. 2de goedkope uitg. Antwerpen, «De Sikkels», 1934, 1°, 662 blzn. (Cf. blz. 375).
- (8) Marie Servaes, *Onze Eigen Taal*. Handboek van de taalclub. 's Gravenhage, 1943, 4°, 172 blzn. (Cf. blz. 7).

MEDEDELINGEN

ZEEUWS-OOSTVLAAMSE JURISTENDAG

In het raam van de «Oostvlaamse Veertiendaagse» in Zeeland, ingericht door het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen, werd op 25 Juli j.l. te Middelburg een juristendag gehouden. Het inrichtend comité van de Vlaamse Conferentie bij de Balie te Gent heeft zich in hoge mate kunnen verheugen over het succes dat dit initiatief ten dele is gevallen.

Zowel van beneden als van boven de Westerschelde waren de juristen in grote getale naar Middelburg getogen. Ze werden er «juridisch» begroet door Mr C. R. T. Roggen, president van de Rechtbank, die een bijzonder woord richtte tot onze Minister van State, Mr A. De Schrijver, oud-Minister Mr M. Orban en Mr Van den Bogaerde, gouverneur van Oost-Vlaanderen, alsmede tot de Zeeuwse Gedeputeerden: Mr A. J. van der Weel en Mr A. J. J. M. Mes.

De gelegenheidsrede werd gehouden door Prof. Mr Dr S. van Brakel, uit Utrecht, die sprak over: «De unificatie van het internationaal privaatrecht in de Beneluxlanden».

De geleerde spreker is de mening toegedaan dat het Beneluxtractaat betreffende deze materie, gesloten op 11 Juli 1951, een mijlpaal betekent in de geschiedenis van het recht en hij vindt het baanbrekend. In verscheidene andere landen heeft men zich afgevraagd of het Benelux-voorbeeld niet diende nagevolgd te worden. Alhoewel dit tractaat alles behalve volmaakt kan worden geheten, denkt spreker dat het concrete resultaat, dat reeds werd bereikt, toch van aanzienlijk grote betekenis is.

Prof. Van Brakel behandelde vervolgens de inhoud van de wet, de bezwaren die er aan kleven en de reeds bereikte resultaten. Hij legde er de nadruk op dat alleen de hoofdzaken erin behandeld werden en dat hierbij de drie landen aan elkander reeds belangrijke toegevingen hebben hoeven te doen. Door het feit dat zeer veel niet geformuleerd werd, zijn er verschillen van interpretatie mogelijk en om eenheid te

bereiken zou er nog een juridisch Benelux-college dienen te worden ingesteld met beslissende macht.

Waar zou dit college dienen te zetelen : te Mechelen of boven de Moerdijk. Prof. Van Brakel stelde geestig voor : Middelburg als zetel te nemen !

Spreeker eindigde zijn voordracht in een spirituele noot en had van het zeer droog-wetenschappelijk onderwerp een door iedereen te beluisteren en zeer genietbare voordracht weten te maken, waarvoor hij overigens uitbundig werd toegejuicht.

Na de lunch, die werd voorgezeten door de Commissaris der Koningin Jhr A. de Casembroet en zijn echtgenote Barones van der Feltz, werd een tocht gemaakt rond het eiland, waarbij op voorstel van president Roggen de Nederlandse juristen moesten liften bij de Vlaamse « veel kapitaal-krachtigere » collega's en confraters.

Een thee werd aangeboden te Domburg, waarna een bezoek aan de zeer interessante tentoonstelling « Oost-Vlaanderen vlagt » werd gebracht.

Tenslotte werd het geleerd gezelschap officieel ontvangen in de prachtig gerestaureerde Statenzaal (oude Abdij) door het gemeentebestuur.

De burgemeester, Mr Dr N. Bolkenstein, heette de gasten welkom en uitte zijn vreugde over het bezoek van een juristengroep. Hij vindt dat het contact tussen juristen — vooral het internationaal contact — een betrekkelijke zeldzaamheid is en meent dat zulks zijn oorzaak vindt in de opleiding zelf van de jurist. Deze is zo dat hij zoveel kanten uit kan : juridisch-economisch-sociaal, zodat het studentenkorps uiteengroeit. Het type van de Nederlandse jurist is de magistraat. Hij vroeg zich af of dit contact te Middelburg niet een eerste stap zou zijn tot een veelvuldiger !

President Roggen beantwoordde de toespraak en merkte op dat de Nederlandse jurist niet graag aan de weg timmert en dat zulks wel het contact belemmert.

M. De C.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België - 1952, n^{rs} 4-5.

Mr E. Boon : De reglementaire bevoegdheid van de centrale administratie en van de provinciale en gemeentelijke overheidsorganen. — Mr R. Van Lennep : Enkwest en expertise.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-rechten - 1952 n° 4.

Kréher Jean : La notion de faute grave chez les employés supérieurs en France. — Van Halmé Pedro : La notion du mois civil concernant les retenues relatives à l'O.N.S.S. — Rechtspraak.

N° 5 : Roch Roger : Résiliation du contact moyen-nant un préavis donné par l'employeur durant les 30 premiers jours de maladie. — Kréher Jean : Salaires avec pourcentages sur bénéfices en France. — Rechtspraak.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift - n^{rs} 10-11, Juni-Juli 1952.

Belastingen in Denemarken, door L. Bergé, accountant.

N° 12, Augustus 1952 :

Belastingopbrengsten in Oost-Duitsland, door Dr Jan Raë.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht - n° 3, Mei 1952.

Dr J. De Meyer : De territoriale decentralisatie in

de Beneluxlanden (slot). — Dr J. R. Stellinga : Het Nederlandse Staatsbestel en zijn problemen.

Tijdschrift voor Gemeenterecht - Juni 1952, 6e afl.

Notulenboek. — Onderwijs. — Onderwijzend personeel. — Openbare onderstand. — Pensioenen. — Politieverordening.

Juli 1952, 7e afl.

Antwoorden op de gestelde vragen (vervolg). — Openbare onderstand. — Pensioenen. — Rechtsgeding. — Benoemingen.

Tijdschrift voor Notarissen - Juni 1952 - n° 6.

E. Ronse : De vermindering van grondbelasting wegens gezinslasten. — Rechtspraak.

Juli-Augustus 1952 - n° 7-8.

F. Werderoy : Het fiscaal regime der fotokopijen. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - Afl. 27 van 12 Juli 1952.

Prof. Mr J. C. van Oven : De vergadering der Juristenvereniging in Breda. — Mr J. G. Steneker : Dr Mr Jan Smit : Afscheidsrede van Mr C. W. Thöne als president der Arrondissementsrechtbank te Amsterdam. — E. Boer : Justitiële documentatie. — Mr P. Scheltema Beduin : Confrontatie van getuigen in het burgerlijk geding. — Mr J. W. Bosch : Rechts-historisch Congres te Amiens. — Mr O. W. Spikes : De werking van artikel 43 R. O.

Afl. 28 van 9 Augustus 1952.

Mr M. V. Polak : Communisme, vrijheid van spreken en samenzwering. — Prof. Mr G. E. Langemeijer : Duits-Nederlandse Juristenbijeenkomst. — Mr Jacob Fränkel : Als vrij man de zaal uit. — Dr F. H. Van der Laan : Warenwet en wet economische delicten. — Dr C. Czapski : Buitenlands vermogen in Oost-Duitsland. — Stichting Orde van Practiserende Graphologen. — Mr J. Knottelbelt : Nodeloze vertraging. — Mr J. Vis : Ingebrekestelling en opzegbaarheid van onbepaalde overeenkomsten. — Mr J. Van Nes : Het hek van den dam?

Advokatenblad - n° 6 van 15 Juni 1952.

Algemene vergadering der Nederlandse Advocatenvereniging. — Mr P. Vermeylen : Vergelijking van de ereregelen in de Nederlandse en de Belgische advocatuur. — Mr Y. H. M. Nijgh : Vergelijking van de ereregelen in de Nederlandse en de Belgische advocatuur. Dagvaarding van de gehuwde vrouw. Prijsvraag der Vereniging Handelsrecht. Mededelingen van het bureau : Verbetering van een geboorteakte. Pensioenen en Spaarfondsen.

Arbitrale Rechtspraak - n° 279, van Juli 1952.

Rechtspraak.

N° 380 van Augustus 1952.

Rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - n° 4250, van 5 Juli 1952.

Prof. Mr J. Offerhaus : De drie ontwerp-conventies over Internationaal Privaatrecht van de Haagse Conferentie (III). — Mr L. I. de Winter : Artikel 2, c, van de Wet op het Nederlanderschap, m.o. — Prof. Mr E. M. Meijers : Fiscale Rechtspraak van de Hoge Raad.

N° 4251 van 12 Juli 1952.

Prof. Mr J. Offerhaus : De drie ontwerp-conventies over Internationaal Privaatrecht van de Haagse Conferentie (IV, slot). — L. Roeleveld : Koopacten met lijfrentebeding, m.o. H. G. Hagelen.

N° 4252 van 19 Juli 1952.

Mr C. Berkhouwer : De aansprakelijkheid van de medicus voor beroepsfouten. — A. F. Mijnhardt : Nog-

maals de inkomstenbelasting en aftrek van periodieke uitkeringen aan kerkelijke instellingen.

N° 4253 van 26 Juli 1952.

Mr Dr Robert Salamon : Is het raadzaam overplaatsing van naamloze vennootschappen uit Nederland naar de Nederlandse Antillen of Suriname voor te bereiden? — Prof. Mr E. M. Meijers : Het erfrecht van de tweede echtgenoot naast afstammelingen van een onwaardig voorkind van de erflater.

N° 4254 van 2 Augustus 1952.

Y. D. C. van Duyn : De waardering van de voorraad (I). — Drs J. W. Crefeld : Nogmaals : De voorlopige koopakte en artikel 671 B.W.; m.o. Mr A. D. Bonnet.

N° 4255 van 9 Augustus 1952.

Y. D. C. van Duyn : De waardering van de voorraad (II). — A. Bok : Executie overeenkomstig artikel 1223 B. W. bij aanwezigheid van een voorkeurrecht tot koop.

N° 4256 van 16 Augustus 1952.

Y. D. C. van Duyn : De waardering van de voorraad (III, slot). — Het begrip «domicil» naar Engels recht (I).

N° 4257 van 23 Augustus 1952.

Prof. Mr J. C. van Oven : Vermogensafscheiding ten behoeve van bepaalde crediteuren (I). — Mr Dr J. Sannes : Het begrip «Domicil» naar Engels recht.

N° 4258 van 30 Augustus 1952.

Prof. Mr J. C. van Oven : Vermogensafscheiding ten behoeve van bepaalde crediteuren (II, slot). — Prof. Mr R. Kranenburg : De aansprakelijkheid van de medicus.

Journal des Tribunaux - n° 3946 de 6 juillet 1952.

Marie-Thérèse Cuvelliez : L'inauguration du mémorial aux héros du Barreau de Bruxelles. — Discours de M. Jean Thévenet.

N° 3947 de 13 juillet 1952.

Jean Van Parys : Le problème de la prostitution. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer - 15 juillet 1952, n° 25.

A. Sohier : En marge du décret sur l'immatriculation. — P. Orban : Notes de Doctrine.

15 août 1952, n° 26.

J. Vanhove : La XXVIII session d'études de l'Institut international des civilisations différentes. — G. Bouchoms : Doctrine.

Revue de Droit pénal et de Criminologie - n° 10 de juillet 1952.

Prof. A. Ley : Remords, Regret, Repentir. — P. Moureau : L'Insémination artificielle. — J. F. Elens et R. Compagnion : Les voies et Détournements militaires. — J. Nauwelaers : Le Pillage d'un Dépôt d'Archives.

Jurisprudence du Port-d'Anvers - vol. 7 & 8 de 1951.

Pierre Wildiers : Assurances Maritimes. Conditions anglaises. — Conditions belges.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités - n° 5, de mai 1952.

Guy Boumal : De la responsabilité des parents. I. Du rapport entre la responsabilité présumée des parents et la responsabilité personnelle des mineurs dont ils répondent.

N° 6 de juin 1952.

M. André Albert Gillieaux : Les obstacles non éclairés sont-ils imprévisibles?

Revue de L'Administration et du droit Administratif de la Belgique - 7e livraison 1952.

M. V. : Les Modes de Gestion des Services Publics en Belgique.

Revue Pratique du Notariat Belge - afl. 2353 de juin 1952.

R. Van Rolleghe : Le Privilège, l'Hypothèque légale et les Obligations imposées aux notaires en matière d'Impôts sur les Revenus.

Afl. 2354 de juillet 1952.

Yves Ranscelot : Les Propriétaires peuvent-ils faire leurs terres par les soins d'autrui sans consentir un bail à ferme?

Recueil Général de L'Enregistrement et du Notariat - juin 1952.

M. Donnay : La Preuve de la Propriété des biens meubles sous le régime de la Séparation de biens.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation - 25 cahier de 26 juin 1952.

Dr R. Savatier, prof. : La compétence du tribunal pour connaître de l'action du fermier en nullité d'une donation du domaine faite en fraude de son droit de préemption. — M. R. S. : La renonciation du fermier à son droit acquis de faire supporter l'impôt foncier par le bailleur. — M. Marcel Waline, prof. : La légalité de l'article 13 du règlement d'administration publique du 10 juillet 1948 relatif aux pouvoirs de gestion des comités provisoires de l'organisation d'assurance veillesse des professions artisanales.

26 cahier de 3 juillet 1952.

M. Jean Brethe de la Gressaye : De la connaissance pratique du Droit et de ses difficultés. — M. François Goré, prof. : La garantie non solidaire du commissionnaire de transport à raison des faits des commissionnaires ou voituriers intermédiaires. — M. Jean-Louis Quermone : Les avis et décisions de l'Office des changes, nature juridique et voies de recours.

27 cahier de 10 juillet 1952.

M. Robert Plaisant, prof. : Projets de lois relatifs aux ententes et aux trusts. — M. Roger Lenoan : La non-admission d'un mandataire ad litem à la procédure en interdiction contre l'aliéné interné. — M. François Luchaire, prof. : Le recours en annulation, devant le Conseil d'Etat contre les décisions des autorités administratives des Etats protégés concernant les fonctionnaires.

28 cahier de 17 juillet 1952.

M. Maurice Picard, prof. : Le fonds de garantie pour les victimes d'accidents d'automobile. — M. R. Savatier : Le calcul et la durée d'application des fermages révisés. — M. F. M. : La responsabilité disciplinaire du pharmacien titulaire d'officine, à raison des faits de son assistant pharmacien.

29 cahier de 24 juillet 1952.

M. Ladhari, docteur en droit : La liberté individuelle et ses garanties constitutionnelles. — M. Henri Lalou : La présomption irréfragable de libéralité attachée au bail à nourriture passé avec un héritier en ligne directe. — M. Georges Ripert : La faute lourde équivalente au dol, exclusive de la limitation légale de responsabilité, dans le transport aérien international.

30 cahier de 31 juillet 1952.

Paul-Louis-Lucas, docteur en droit : Le retrait des actes administratifs. — M. R. Savatier, prof. : La date d'évaluation de l'indemnité pour améliorations au fermier sortant, en cas de départ après délai de grâce. M. J. D. V. : La responsabilité de l'Etat et des collectives publiques en matière d'épuration des professions.